БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

17-йил чиқиши.

№ 116 (4363).

12 ИЮНЬ ЖУМА 1970 йил,

Баҳоси 2 тийин.

* *

Урта Чирчиқ районидаги Ленин номли колхознинг пахта майдонларида шу кунларда ғўзалар ҳар томонлама пухта парвариш қилинмоқда. Карталардаги ғўза туплари ёппасига шоналай бошлади. Айниқса, хўжаликнинг 35 центнердан ҳосил кўтариш учун курашаётган 8-бригада пайкалларидаги ғўзалар яхши авж олмоқда. СУРАТДА: шу бригаданинг аъзоси Мунаввар Содиқова ўз участкасидаги ғўзалар ҳолатини текшириб кўрмоқда.

В. Сироткин ва И. Глауберзон фотоси.

ХОТИН-ҚИЗЛАРНИНГ СИЁСИЙ ВА МЕҲНАТ АКТИВЛИГИНИ ОШИРАЙЛИК

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати хотин-қизлар билан ишлашга доимо катта аҳамият бериб келмоқда. В. И. Ленин жамоатчиликдан хотин-қизларнинг турмуш эҳтиёжлари, болалар тўғрисида ғамхўрлик қилишни, аёлларни уй чўрилигидан озод қилишни қатъий талаб этган эди. Бу шунинг учун ҳам муҳимки, хотин-қизларнинг ишлаб чиқаришда ва ижтимоий ҳаётнинг барча жараёнларида эркаклар билан баббаравор қатнашишлари учун шароит яратиш таъмин этилади.

Партия ва ҳукуматимиз В. И. Лениннинг бу кўрсатмасини ҳаётга тадбиқ қила бориб, хотин-қизларнинг камситилишига бир умр барҳам берди. Уларнинг ижтимоий ҳаётда ва оилада тенг ҳуқуқлилигига эришилди, хотин-қизларнинг эркаклар билан бир қаторда сиёсий ва иқтисодий ҳуқуқларга эга бўлишлари учун барча шарт-шароитлар яратилди. Аёллар олдида озодлик, қувонч, бахт ва ижодий меҳнатнинг янги дунёси очилди. Хотин-қизларни ишлаб чиқаришга, ижтимоий-сиёсий ишларга, давлат ишларини бошқаришга жалб этиш, уларнинг ўз унумли меҳнатларини бахтли оналик бурчини бажариш, болаларни тарбиялаш ва оила тўғрисида ғамхўрлик қилиш ишлари билан боғлаб олиб боришлари учун барча зарур шарт-шароитлар яратиб берилди.

Хотин-қизлар билан ишлаш соҳасида қандай ажойиб ишлар амалга оширилганлигини республикамиз мисолида ҳам яққол кўриш мумкин. Совет Ўзбекистони хотин-қизлари ижтимоий ҳаётда эркаклар билан бир қаторда муносиб ўринга эгадирлар. Улар янги ҳаёт, коммунизм қурилишида актив иштирок этмоқдалар. Тошкент областининг ўн минглаб хотин-қизлари саноат ишлаб чиқариши ва маданият, халқ хўжалигининг барча соҳаларида меҳнат қилмоқдалар. Халқ хўжалигида меҳнат қилаётган хотин-қизларнинг юз мингдан ортиғини олий ва ўрта махсус маълумотга эга бўлган мутахассислар ташкил этади. Уларнинг кўпчилиги беш йилликнинг сўнгги йилида Ленин юбилейи шарафига олинган давлат топшириқлари ва социалистик мажбуриятларини муддатидан илгари бажариш учун кураш мусобақасининг олдинги сафларида бормоқдалар. Янги-янги ватанпарварлик ташаббусларини бошлаб бермоқдалар. Хотин-қизларимиз меҳнат унумдорлигини ошириш, ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифатини яхшилаш ва унинг таннархини арзонлаштириш учун курашда ҳам актив қатнашмоқдалар.

Партия, совет, касаба союзлари ва хўжалик органларидаги хотин-қизларнинг раҳбарлик роли муттасил ўсиб бормоқда. Илғор хотин-қизлар ҳисобига партия сафларини ўстириш ҳам анча яхшиланди. Область партия ташкилотлари хотин-қизларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан тарбиялаш, уларга муносабатдаги эскилик сарқитларига қарши кураш масалалари билан кўпроқ шуғулланадиган бўлиб қолдилар.

Партия ва халқ хотин-қизларимизнинг хўжалик ва маданий қурилиш соҳасидаги ишларга қўшаётган ҳиссасини юксак баҳолайди. СССР Олий Совети депутатлигига кандидатлар орасида Янгийўл районидан Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Турсуной Охунова, тошкентлик ўқитувчи Нури Умарова, Чирчиқ электрохимия комбинати аппаратчиси Алича Ивановна Костина, Тошкент авиация заводи ишчиси Альбина Александровна Девятова, Олмалиқ тоғ-металлургия комбинати старший флататори Валентина Ивановна Бондаренко ўртоқлар бор.

Яқинда Тошкент область партия комитетининг бўлиб ўтган пленумида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVIII пленуми қарорлари асосида хотин-қизларнинг коммунистик қурилишдаги активлигини оширишда область партия ташкилотининг вазифалари муҳокама қилинди. Пленумда область партия ташкилоти КПСС XXIII съезди қарорини бажара бориб, хотин-қизларнинг сиёсий ва меҳнат активлигини оширишда, улар унумли меҳнат қилишлари, ижтимоий ҳаётда яхши фаолият кўрсатишлари, ёш авлодни тарбиялашлари учун зарур шароитларни яратиб беришда бирмунча ишлар қилганлиги қайд этилди.

Лекин шу билан бирга пленумда хотин-қизлар билан ишлашда жиддий камчиликлар, ҳал қилиниши зарур бўлган муаммолар борлиги ҳам айтиб ўтилди.

Областда хотин-қизларни халқ хўжалигининг айрим тармоқлари, айниқса, аёллар меҳнатидан муваффақиятли фойдаланиш мумкин бўлган соҳаларга кенг жалб этиш имкониятларидан тўла фойдаланилмаётир.

Енгил, озиқ-овқат, сут-гўшт саноатида хотин-қизлар кам ишламоқда. Хотин-қизларни савдо, умумий овқатланиш тармоқларига жалб этишга етарли эътибор берилмаяпти.

Хотин-қизларнинг малакасини ошириш тўғрисида ҳамма ерда ҳам доимий ғамхўрлик қилинаётир, деб бўлмайди. Аёлларнинг унумли меҳнат қилиши, ўқиши, дам олиши учун зарур шарт-шароитлар яратиб берилмаётганлиги сингари фактлар оз эмас. Аёлларнинг ўз касбига бўлган меҳр ва муҳаббатларини ошириш соҳасида ҳамма ерда ҳам зарур даражада иш олиб борилмаётир.

Газмол, трикотаж буюмлари, пойафзал, тикув буюмлари ва озиқ-овқат маҳсулотлари тайёрлаш жараёнларида қўл меҳнатининг салмоғи ҳали ҳам юқори бўлиб келмоқда. Ваҳоланки, халқ хўжалигининг бу соҳаларидаги ишчиларнинг умумий сонига нисбатан олинганда хотин-қизлар 70 процентдан кўпини ташкил этади.

Почта алоқаси соҳасидаги меҳнат жараёнларини механизациялаш воситалари ишлаб чиқаришга сустлик билан жорий этилмоқда. Шунинг учун ҳам бу соҳада қўл меҳнати устунлик қилиб келаётир.

Бир қатор корхоналарда хотин-қизлар ўзлари бажараётган ишдан қониқиш ҳосил қилмаётирлар. Хотин-қиз кадрларнинг қўнимсизлиги катта бўлмоқда. Айниқса, оғир саноат, қурилиш, алоқа корхоналари ва енгил саноат соҳасида ишлаётган хотин-қиз кадрларнинг қўнимсизлиги юқори бўлмоқда.

Хотин-қиз кадрлар билан ишлаш, уларни жой-жойига қўйиш ва раҳбарлик ишларига кўтаришда жиддий камчиликлар бор. Айрим шаҳар ва район партия комитетлари, область ташкилотлари аёлларни хўжалик ишларига ва бошқарув аппаратларида раҳбарлик лавозимларига кўтаришга етарли эътибор бермаётирлар.

Енгил ва озиқ-овқат саноати корхоналаридаги раҳбарлар ва бош инженерлар орасида хотин-қизлар кам, ваҳоланки, бу корхоналарда ишлаётганларнинг кўпчилигини хотин-қизлар ташкил этади.

Қишлоқ хўжалигида ҳам хотин-қизларни раҳбарлик лавозимларига кўтариш ишн қониқарли деб бўлмайди. Колхоз раислари орасида аёллардан фақат бир киши бор. Совхоз директори бўлиб ҳам фақат бир аёл ишламоқда. Бригадирлар, звено бошлиқлари ва чорвачилик фермалари мудирлари орасида ҳам хотин-қизлар кам учрайди.

Халқ маорифи ва соғлиқни сақлаш тармоқларида ҳам хотин-қиз кадрларни тарбиялаш, танлаш ва раҳбарлик ишларига кўтариш ниҳоятда қониқарсиз олиб борилмоқда.

Кўпгина партия ва совет ташкилотлари хотин-қизларни ишлаб чиқаришга ва жамоат ишларига жалб этиш соҳасидаги имкониятлардан ва резервлардан тўла фойдаланмаётирлар. Бунинг учун барча зарур шароитларни яратиб бермаётирлар.

Мактабгача бўлган болалар муассасалари, боғчалар тармоқларини кенгайтириш ва уларнинг фаолиятини яхшилаш юзасидан ҳам жиддий иш олиб борилмаётир. Кейинги уч йил ичида давлат ҳисобига болалар боғчалари ва яслиларини қуриш ва фойдаланишга топшириш плани 60 процент, колхозлар маблағи ҳисобига боғча ва яслилар қуриш плани атиги 49 процент бажарилди. Ўтган йили ҳам болалар боғча ва яслиларини қуриб фойдаланишга топшириш плани барбод берилди. Пахтакор совхозлар тресті (бошлиғи ўртоқ Сотиболдиев) ва «Ташсадвинсовхоз» тресті (бошлиғи ўртоқ Альбеков) мактабгача бўлган болалар муассасалари тармоқларини кенгайтириш соҳасидаги топшириқларни узлуксиз бажармасдан келмоқда.

Меҳнаткашларга савдо ва маиший хизмат кўрсатиш савияси ҳам ҳозирги кунимизнинг талабларидан орқада қолаётир. Айниқса, умумий овқатланиш корхоналари иши ёмон йўлга қўйилган. Бундай корхоналарни қуриш ва фойдаланишга топшириш планлари муттасил бажарилмасдан келмоқда.

Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш корхоналарининг иши, айниқса, қишлоқ жойларда шу куннинг талабларига жавоб бермайди. Кўпгина колхозларда маиший хизмат кўрсатиш корхоналари ёки қабул пунктлари ташкил этилмаган. Маиший хизмат кўрсатиш савияси паст, буюртмаларни ўз муддатида бажармаслик ва сифатсиз иш қилиш ҳоллари кўп учраб туради.

Қишлоқ аҳолисига медицина хизмати кўрсатиш соҳасида ҳам жиддий камчиликлар бор. Соғлиқни сақлаш базаларини айниқса, аёллар ва болаларни даволаш-профилактика муассасаларини кенгайтириш, колхозлараро санаторийлар ва дам олиш уйларини, дорихоналарни кўпайтириш, уларни энг янги ускуналар ва жиҳозлар билан таъминлаш тўғрисида етарли ғамхўрлик қилинмаётир.

Кўпгина корхоналар, колхоз ва совхозларда хотин-қизларни жамоат ишларига кенг жалб этиш, энг муносиб аёлларни КПСС сафига қабул қилиш масаласига етарли эътибор борилмаяпти. Айрим партия комитетлари бундай аҳвол билан келишиб келмоқдалар.

Колхозларда меҳнат қилаётганлар орасида хотин-қиз коммунистлар озчиликни ташкил этади. Областда шундай колхоз партия ташкилотлари ҳам борки, улар анчадан буён КПСС сафига биронта ҳам хотин-қизни қабул қилмаганлар.

Айрим партия комитетлари хотин-қиз коммунистларнинг ижтимоий-сиёсий ишларда мумкин қадар актив қатнашишлари учун зарур тадбирларни кўрмаётирлар. Шу туфайли ҳам кўпгина хотин-қиз коммунистлар партия топшириқларига эга эмас, улар мажлисларда йиллаб сўзга чиқмайдилар.

Бошланғич партия ташкилотлари секретарлари составида хотин-қизлар умуман олганда кўпайиб бораётган бўлса ҳам, бироқ айрим районларда улар озчиликни ташкил этади. Ўрта Чирчиқ, Янгийўл, Юқори Чирчиқ районларида колхоз партия ташкилотлари секретарлари орасида биронта ҳам хотин-қиз йўқ.

(Давоми 2-бетда).

ЕР АТРОФИ 140 МАРТА АЙЛАНИБ ЧИҚИЛДИ

ТАСС АХБОРОТИ

«Союз-9» космик кемасининг экипажи 9 кундан бери орбита бўйлаб учмоқда. 10 июнь Москва вақти билан соат 14 дан 13 минут ўтганда «Союз-9» кемаси Ер теварагидан 140 марта айланиб чиқди.

Космонавтлар Андриян Николаев билан Виталий Севастьяновнинг навбатдаги иш куни сал кам 16 соат давом қилди ва эрталаб 4 дан 30 минут ўтганда тугади. Экипаж кун мобайнида техникавий экспериментлар ўтказди, шунингдек медицина тадқиқотларини бажарди.

Космонавтлар 127 ва 128 марта айланиб учиш чоғида янги принципда ишлайдиган юлдуз датчигини синаб кўрдилар. Космонавтлар Ернинг соя томони тепасида турганларида Вега юлдузини изладилар ва юлдуз датчиги ёрдамида кемани вегага мўлжал олдирдилар. Кеманинг ана шу вазияти кейинчалик мўлжал олдириш двигателлари ва героскопик қурилмалар ёрдамида сақлаб борилди. Ер теварагидан тўла бир марта айланиб чиқилгач, юлдуз датчиги яна вега юлдузини «тутди».

Радио алоқа сеанслари чоғида космонавтлар Николаев ва Севастьянов ўзларини яхши ҳис қилаётганликларини, мириқиб ухлаб тураётганликларини маълум қилдилар. Андриян Николаев температураси цельсий ҳисоби билан салкам 24 градус бўлган орбитал бўлмада ухлашни, Севастьянов эса ундан бирмунча салқинроқ кабинада ухлашни ёқтиради.

Космонавтларнинг сўзига кўра, уларнинг иштаҳалари яхши. Улар зарур миқдордаги суюқликни—ичиладиган сув, ҳўл мева шарбати, суюқ ош ва кофе сифатида истеъмол қилмоқдалар. Телеметрия ва телевизион кузатиш маълумотларига кўра, космонавтларнинг соғлиги яхши, ишчанликлари эса зўрдир.

«Союз-9» кемасининг экипажи навбатдаги иш кунини 10 июнь Москва вақти билан соат 12 да бошлади. Радио алоқа сеансида Андриян Николаев космонавтлар дам олиб бўлгандан сўнг белгиланган программани бажаришга киришганликларини маълум қилди.

«Союз-9» космик кемасининг учиши давом этмоқда.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ДАВЛАТГА ПИЛЛА ТОПШИРИШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 11 ИЮНГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(йиллик планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи стун—районларнинг номи, иккинчи стун—бир кунлик ўсиш, учинчи стун—мавсум бошидан бери.

Оққўрғон	0,1	105,8
Ўрта Чирчиқ	0,3	104,3
Янгийўл	—	104,0
Калинин	—	103,0
Оржоникидзе	—	101,7
Бўстонлиқ	7,8	98,1
Юқори Чирчиқ	1,3	96,5
Бўка	0,2	94,2
Бекобод	—	80,9
Область бўйича:	0,6	99,5

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ҒАЛЛА ЎРИШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 11 ИЮНГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — районлар, иккинчи стун — ўриладиган майдон, учинчи стун — ўрилган майдон; тўртинчи стун — планнинг бажарилиш проценти

Калинин	5351	1168	21,8
Бўка	9492	1009	10,6
Ўрта Чирчиқ	26597	2206	8,3
Янгийўл	10647	699	6,6
Бекобод	5746	229	4.0
Юқори Чирчиқ	22131	—	—
Бўстонлиқ	9651	—	—
Оққўрғон	2095	—	—
Оржоникидзе	490	—	—
Область бўйича	92200	5311	5,8

МЕҲНАТКАШЛАРНИНГ САЙЛОВОЛДИ ЙИҒИЛИШЛАРИ

КОММУНИСТИК ҚУРИЛИШДА ЯНГИ МУВАФФАҚИЯТЛАР САРИ

Сайловчиларнинг А. Н. КОСИГИН билан учрашуви

СССР Олий Советига янгидан сайлов ўтказиладиган шонли кун яқинлашиб қолди. Еттинчи чақириқ СССР Олий Совети фаолиятининг тўрт йиллик даври тугалланмоқда. Ҳозирги вақтда мамлакатнинг ҳамма қисмида сайловчилар давлат ҳокимияти олий органига кўрсатилган ўз номзодлари билан учрашмоқдалар.

10 июнда Москвада, ССР Иттифоқи Большой театрида Москва шаҳар округи меҳнаткашларининг вакиллари СССР Олий Советининг Миллатлар Совети депутатлигига номзод, КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг раиси Алексей Николаевич Косигин билан учрашдилар.

Йиғилишни Москва шаҳар совети ижроия комитетининг раиси В. Ф. Промислов очди. У КПСС Марказий Комитетининг барча сайловчиларга мурожаатидан илҳомланган москваликлар сиёсий активлик ва меҳнат ғайрати ғоят ўсган бир вазиятда СССР Олий Советига сайлов кунини кутиб олаётганликлари тўғрисида гапирди.

— Бугун, — деди у, — Миллатлар Советига сайлов ўтказувчи Москва шаҳар сайлов округининг вакиллари депутатликка номзод ўртоқ А. Н. Косигин билан учрашмоқ учун бу ерга тўпланишди. Москвадаги Куйбишев номли электр заводи, биринчи давлат подшипник заводи, Москвадаги «Красная заря» трикотаж фабрикасининг коллективлари А. Н. Косигин номзодини кўрсатган эдилар. Москваликлар ўртоқ Косигинни СССР Олий Совети ва РСФСР Олий Советига депутат қилиб сайлаб, унга бир неча бор ишонч билдирдилар. Ўртоқ Косигин ўзига кўрсатилган ишончни шараф билан оқлади.

Совет кишилари 14 июнда Ватанимизнинг иқтисодий ва мудофаа қудратини янада мустаҳкамлаш учун, саноат ва қишлоқ хўжалиги, фан ва маданияти янада ривожлантириш учун, барча совет халқларининг қардошларча иттифоқини мустаҳкамлаш учун, Ватанимизнинг порлоқ истиқболи — коммунизм учун овоз берадилар.

Ишончли вакиллар — биринчи давлат подшипник заводи слесарлари бригадасининг бошлиги, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони С. С. Минаев ва 92-мактаб-интернат директори, РСФСР да хизмат кўрсатган ўқитувчи М. П. Ильина А. Н. Косигиннинг ҳаёт йўли, давлат, партиявий ва ижтимоий фаолияти тўғрисида мажлис аҳлига сўзлаб берди. Улар барча сайловчиларни коммунистлар билан партиясизлар ленинча блокининг номзодлари учун якдиллик билан овоз беришга даъват этдилар.

Учрашувда СССР Фанлар Академиясининг мухбир аъзоси, А. П. Зефиров, «Мосстрой-13» тресті 55-қурилиш бошқармаси комплекс бригадасининг бошлиги А. Н. Панков ва Москвадаги Куйбишев номли инженерлик-қурилиш институтининг студенти Н. В. Ряхиналар ҳам сўзга чиқдилар. Нотиқлар партиянинг, партия Марказий Комитети ва Совет Ҳукуматининг халқ бахт-саодати тўғрисида, Ватанимизни янада яшнатиш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилаётганлиги мамлакатимиздаги ҳар бир меҳнаткашда самимий миннатдорчилик туйғуларини кучайтиради, деб таъкидладилар.

Ҳар бир совет кишиси босиб ўтилган йўлга назар солар экан, Ватанимиз қандай катта муваффақиятларга эришганлигини яққол кўради. Бу муваффақиятлар ишчиларнинг, деҳқонларнинг, совет зиёлиларининг фидокорона меҳнати натижасидир. Бу муваффақиятлар жонажон коммунистик партиямиз ва совет ҳукуматимизнинг сиёсати тўғри эканлигини исбот этувчи далилдир.

Сўзга чиққан нотиқлар таъкидлаб ўтганидек, сайлов куни кўп миллионли совет халқи Коммунистик Партия ва Совет Ҳукуматининг ички ҳамда ташқи сиёсатини якдиллик билан ва астойдил қўллаб-қувватлаётганлигини ёрқин исбот этувчи янги далил бўлади.

Шундан кейин йиғилиш иштирокчилари томонидан самимий кутиб олинган А. Н. Косигин нутқ сўзлади. СССР Олий Советига ўтказилган аввалги сайлов вақтидан буён, — деди А. Н. Косигин, — тўрт йил ўтди. Шу давр ичида ватанимизнинг экономикаси ва маданияти анча ўсди. Совет Иттифоқининг халқаро позициялари мустаҳкамланди, халқнинг моддий фаровонлиги юксалди.

Совет кишилари КПСС XXIII съездининг қарорларини, беш йиллик план топшириқларини амалга ошириш учун курашда оммавий меҳнат қаҳрамонлиги намуналарини кўрсатмоқдалар ва бу билан коммунизм ишига астойдил содиқ эканликларини, партия ва ҳукуматнинг ташқи ҳамда ички сиёсатини якдиллик билан қўллаб-қувватлаётганликларини ифода этмоқдалар. Совет кишиларининг ана шу қўллаб-қувватлаши — Совет Давлатининг асосий кучидир. Бундай қўллаб-қувватлаш социалистик қурилишнинг энг мураккаб ва энг оғир вазифаларини муваффақиятли суратда ҳал этишга доим ёрдам бериб келди. Партия ва халқнинг бирлиги Совет Ҳокимиятининг 50 йиллиги, Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги, фашизм устидан қозонган буюк ғалабамизнинг 25 йиллиги каби шонли воқеалар муносабати билан сиёсий активлик ва меҳнат ғайрати ғоят ўсганлигида жуда яққол намоён бўлди. Совет халқи билан ленинчи партиянинг бирлигини СССР Олий Советига ўтказиладиган сайловлар ҳам ҳамиша очиқ-равшан тасдиқлайди.

СССР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатиш — ҳар бир номзод учун катта шарафдир ва шу билан бирга халқ олдида унинг зиммасига катта масъулият юклайди. Аввало, сайловчиларнинг асосий наказини бажариш: партиянинг ленинча бош йўлига, коммунистлар билан партиясизлар умумхалқ блокининг чинакам сайлов платформасига доим оғишмай амал қилиш масъулиятини юклайди.

А. Н. Косигин СССР Олий Советининг Миллатлар Советига сайлов ўтказувчи Москва шаҳар сайлов округидан депутатликка ўз номзодини кўрсатган Москвадаги Ленин орденли ва Меҳнат Қизил Байроқ орденли В. В. Куйбишев номидаги электр заводи, Ленин

(Давоми 2-бетда)

МЕҲНАТ АҲЛИ—МАМЛАКАТИМИЗ, УНИНГ БОЙЛИКЛАРИ ВА ТАҚДИРИНИНГ ЭГАСИ

САЙЛОВЧИЛАРНИНГ Н. В. ПОДГОРНИЙ БИЛАН УЧРАШУВИ

СССР Олий Советига сайлов барча совет кишилари учун катта ва қувончли воқеадир. Бу йил сайловга тайёргарлик В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллиги умумхалқ байрами туфайли сиёсий активлик ғоят ўсган ва меҳнат ғайрати жўш урган бир вазиятда ўтмоқда.

Меҳнаткашлар Ватанимиз янада қудратли бўлиб қолганлиги билан, унинг халқаро обрўси янада ошганлиги билан фахрланадилар. КПСС Марказий Комитетининг барча сайловчиларга мурожаатида ўтган тўрт йил мобайнида совет халқи қилган ишларга юксак баҳо берилган, эришган муваффақиятлари кўрсатиб берилган.

Москва шаҳар Ленинград сайлов округининг вакиллари СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг депутатлигига номзод, КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг раиси Николай Викторович Подгорний билан учрашмоқ учун 11 июнь куни ССР Иттифоқи Большой театрига тўпланишди.

Йиғилишни Ленинград район партия комитетининг биринчи секретари Ю. Н. Репников очди. Барча москваликлар қатори Ленинград районининг меҳнаткашлари ҳам, деди у, сайловни энг муҳим халқ хўжалик вазифаларини ҳал этишда янги муваффақиятлар билан кутиб олмоқдалар.

«Авангард» машинасозлик заводи, Войков номли чўян қуйиш заводи, Петр Алексеев номли майин мовут фабрикаси, 16-мебель фабрикаси, С. Оржоникидзе номли авиация институти, озиқ-овқат саноати технология институти коллективларининг умумий йиғилишларида, деди ўртоқ Репников, Николай Викторович Подгорний якдиллик билан СССР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатилди ва бу номзодни шу округнинг ҳамма сайловчилари қўллаб-қувватлади.

Николай Викторович бир неча йилдан бери шу сайлов округидан СССР Олий Советининг депутати бўлиб келмоқда. У коммунистик қурилиш вазифаларини амалга ошириш соҳасида ҳормай-толмай қилаётган актив ишлари билан ўз сайловчиларининг ишончини тўла-тўкис оқлади.

Ишончли вакиллар — «Авангард» машинасозлик заводининг слесари И. П. Ширшов ва «Гидропроект» институти бўлими мудирининг ўринбосари И. Я. Фролова мажлис аҳлига Н. В. Подгорнийнинг ҳаёт ва меҳнат йўлини, унинг СССР Олий Совети Президиумининг раиси лавозимидаги фаолиятини гапириб бердилар. Улар сайловчиларни сайлов куни—14 июнда коммунистлар билан партиясизлар блокининг номзодлари учун якдиллик билан овоз беришга чақирдилар.

Учрашувда С. Оржоникидзе номли авиация институтининг ректори, СССР Фанлар Академиясининг мухбир—аъзоси профессор И. Ф. Образцов, 22-поликлиника врачи В. Н. Сухарева, Войков номли чўян қуйиш заводининг слесари, коммунистик меҳнат зарбдори И. С. Головко ҳам сўзга чиқдилар. Улар мамлакатимизнинг бутун фаолияти Ленин васиятларига мувофиқ равишда олиб борилаётганлигини таъкидлаб ўтдилар. Коммунистик қурилишнинг ҳамма босқичларида халқ бахт-саодати тўғрисида ғамхўрлиқ қилиш ҳамиша энг асосий вазифа бўлиб келди ва шундай бўлиб қолаётир.

Нотиқлар шуни таъкидлаб ўтишдики, совет кишилари партиямиз билан совет давлатимизнинг доно тинчликсевар сиёсатини қизғин қўллаб-қувватламоқдалар, сайлов куни ватанимизнинг содиқ фарзандлари учун якдиллик билан овоз бериб, шу тариқа Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига, унинг ленинчи Марказий Комитетига ўзларининг зўр садоқатларини, ишончларини яна бир бор намойиш қилиб кўрсатадилар.

Мажлис аҳли томонидан самимий кутиб олинган Н. В. Подгорний нутқ сўзлади. Мен, деди у, шунчалик юксак ишонч билдирилиб, улуғ мамлакатимиз давлат ҳокимиятининг олий органи депутатлигига номзод қилиб кўрсатганлигингизни ғоят қувониб қабул қилдим.

Н. В. Подгорний Меҳнат Қизил Байроқ орденли ва Қизил Юлдуз орденли «Авангард» заводи, Меҳнат Қизил Байроқ орденли Войков номли завод ҳамда бошқа корхоналар ва муассасаларнинг ишчиларига, инженер-техник ходимларига ва хизматчиларига, Ленинград округининг ҳамма сайловчиларига сидқидилдан катта миннатдорчилик билдирди. КПСС Марказий

(Давоми 3-бетда)

МЕҲНАТКАШЛАРНИНГ САЙЛОВОЛДИ ЙИҒИЛИШЛАРИ

КОММУНИСТИК ҚУРИЛИШДА ЯНГИ МУВАФФАҚИЯТЛАР САРИ

(Боши 1-бетда)

орденли биринчи давлат подшипник заводи ва бошқа корхоналар ҳамда муассасаларнинг коллективларига, шунингдек шу йиғилишда сўзга чиққан барча кишиларга самимий ташаккур изҳор қилди, мен сизларни ишонтириб айтаманки, деди А. Н. Косигин, ўзимнинг бутун фаолиятимда партиямизнинг йўлини — бутун совет халқи якдиллик билан маъқуллаётган ва астойдил қўллаб-қувватлаётган йўлни сидқидилдан амалга ошираверaман.

Халқ манфаатларига хизмат қилиш — коммунистлар учун ҳаёт ва ишнинг мазмунидир. Партиямизнинг бошқача мақсадлари бўлмаган эди ва бўлмайди. Партия улуғ Ленин кўрсатиб берган йўлдан, марксизм-ленинизмнинг зафарли байроғи остида ана шу мақсад сари олға бормоқда.

А. Н. Косигин ўз нутқида халқ хўжалигини ривожлантиришнинг баъзи масалаларига тўхталиб ўтди.

— Ҳозирги кунда биз шу гапларни айта оламиз: партиянинг, бутун совет халқининг зўр ғайрат билан қилган ишлари туфайли беш йиллик план топшириқлари муваффақиятли бажарилмоқда, бу топшириқлар кўпгина муҳим кўрсаткичлар бўйича эса ошириб бажарилади. Муҳим социал-иқтисодий тадбирлар амалга оширилди. Бу тадбирлар барча меҳнаткашларнинг турмуш даражасига самарали таъсир кўрсатди. Мамлакатимиз коммунизм қуриш йўлида олға қараб янги катта қадам қўйди.

Халқ хўжалигининг барча тармоқларини ривожлантиришнинг асосий якуни миллий даромаднинг ўсишида ўз ифодасини топди. Шу беш йиллик даврида йиллик даромад аввалги беш йилликдагига нисбатан тезроқ ўсди. 1966—1970 йиллар мобайнида олинган даромад 1961—1965 йиллардаги 37 процент ўрнига 42 процент кўпайди.

Партия XXIII съездининг директивалари саноат ишлаб чиқаришини тахминан бир ярим баробар оширишни кўзда тутган эди. Бу топшириқ бажарилади. Барча иттифоқдош республикаларда ва мамлакатимизнинг йирик иқтисодий районларида саноат ишлаб чиқариши тараққиётининг юксак ва барқарор суръатларига эришилди.

Шу беш йилликда саноатда меҳнат унумдорлигининг ўсиш суръатлари аввалги беш йилликдагига нисбатан юқори бўлди. Кейинги тўрт йил мобайнида саноат маҳсулоти ўсишининг учдан икки қисмига меҳнат унумдорлигини ошириш йўли билан эришилди.

Сўнгра нотиқ беш йилликнинг ҳозирги тугалловчи йилида саноатимиз ҳам тез суръатлар билан ривожланаётганлиги ҳақида гапиради ва саноатдаги энг муҳим тармоқлар тараққиётининг асосий якунларига тўхталиб ўтади, геология, энергетика, ёқилғи саноати, қора металлургия, химия саноати, машинасозликни ривожлантириш соҳасидаги муваффақиятларни алоҳида таъкидлайди.

Шундан кейин А. Н. Косигин мамлакатда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг ўсиши тўғрисида гапиради ва қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш учун партия билан ҳукумат томонидан кўрилаётган тадбирларни батафсил кўрсатиб беради. А. Н. Косигин капитал қурилиш масалаларига тўхталиб, мамлакатимизда янги қурилиш кенг кўламларда олиб борилаётганлигини, қурилиш индустрияси ўз тараққиётининг юксак даражасига эришганлигини уқтириб ўтади. Шу билан бирга нотиқ халқ хўжалигининг шу соҳасида камчиликлар борлигини таъкидлайди ва капитал қурилишни яхшилашга қаратилган ҳамда партия Марказий Комитети ва совет Ҳукуматининг қарорлари асосида ишлаб чиқилган ва амалга оширилаётган тадбирларни баён қилади.

Саноатни техника жиҳатидан реконструкция қилиш — янги беш йилликнинг асосий вазифаларидан бири бўлиб қолмоғи керак. Ишлаб турган машина-ускуналарни унумлироқ машина-ускуналар билан алмаштириш, агрегатларнинг қувватини йириклаштириш, технология процессларидаги нуқсонларни тугатиш, хусусан ёрдамчи корхоналар ва цехларда кўп меҳнат талаб этадиган оғир ишларни механизациялаш, автоматлаштириш ва ишлаб чиқаришни бошқариш ҳамда меҳнатни ташкил этишда илмий системаларни жорий қилиш — буларнинг ҳаммаси маҳсулот ишлаб чиқаришни қисқа вақт ичида кўпайтиришимиз, меҳнат унумдорлигини анча оширишимиз, иккинчи сменаларда ишлаш учун кўпроқ миқдорда ишчиларни ажратиб беришимиз учун имконият яратиб бериши лозим.

Биз шу беш йилликда партиянинг экономикани ривожлантиришдаги пропорцияларни яхшилашга қаратилган йўлни амалга оширганимиз ҳолда, халқ хўжалиги структурасини кўп жиҳатдан такомиллаштирдик ва экономиканинг планли тараққиётини кучайтирдик. Партия XXIII съездининг ишлаб чиқариш воситаларини ишлаб чиқаришни ўстириш суръатлари билан истеъмол буюмлари ишлаб чиқаришни ўстириш суръатларини бир-бирига яқинлаштириш тўғрисидаги директиваси муваффақиятли бажарилмоқда. Бунинг натижасида аҳоли истеъмолининг умумий фонди директиваларда кўзда тутилганига нисбатан катта ҳажмларда ортиб бормоқда ва бу фонднинг миллий даромаддаги ҳиссаси ортди.

Бизда аҳолининг турмуш даражаси иш ҳақи билангина белгиланиб қолмайди. Ижтимоий истеъмол фондлари аҳолининг фаровонлигини оширишда муҳим ўрин эгаллайди. Ана шу фондлар ҳисобига маориф, соғлиқни сақлаш, маданият соҳасида социал аҳамияти жиҳатидан муҳим бўлган тадбирлар амалга оширилмоқда. Меҳнаткашлар шу беш йилликда меҳнат ҳақи шаклида аввалги беш йилликдагига нисбатан 225 миллиард сўм кўпроқ пул даромади оладилар. Пенсиялар, нафақалар, текин ўқитиш, бепул медицина хизмати, отпускалар ҳақи шаклида аҳолига бериладиган тўловлар ва имтиёзлар 98 миллиард сўм, яъни бир ярим баравардан зиёд ортади.

Партия ва ҳукумат уй-жой проблемасини ҳал этишга катта эътибор бермоқдалар. Ҳозирги вақтда шаҳарларда ва қишлоқ жойларда ҳар йили жами 100 миллион квадрат метрдан ортиқ ҳажмдаги уй-жой фойдаланиш учун топширилмоқда.

Шу беш йилликда хўжалик ислоҳотининг амалга оширилиши — партия билан ҳукумат иқтисодий сиёсатининг энг муҳим йўналишларидан бири бўлди. Хўжалик ислоҳоти халқ хўжалиги тармоқларида бирин-кетин амалга оширилмоқда.

Ислоҳотнинг моҳияти шундан иборатки, марказлаштирилган планлаштиришни такомиллаштирган ҳолда, ишлаб чиқариш ресурсларидан энг тўла фойдаланиш соҳасида, ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш соҳасида ишлаб чиқариш ресурсларидан энг тўла фойдаланишда корхона коллективларининг ташаббуси ва манфаатдорлигини ошириш ва шу тариқа иқтисодий стимуллар системаси ёрдамида ҳар бир меҳнаткашнинг, ҳар бир корхонанинг манфаатларини умуман жамият манфаатлари билан бирга қўшиб олиб бориш керак.

Ислоҳот ҳаётий кучга эга эканлигини исбот қилди. Биз ислоҳот муҳим ижобий натижалар берганлигини ҳозирданоқ таъкидлаб ўта оламиз. Ислоҳот саноат ва транспортда, халқ хўжалигининг бошқа тармоқларида кўпгина резервларни ишга солиш имконини берди. Ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлиги ортди, ишлаб чиқариш фондлари ва хом ашё ресурсларидан тўлароқ ва яхшироқ фойдаланилмоқда. Буларнинг ҳаммаси нобудгарчиликни камайтириш, фойдани кўпайтиришга катта таъсир кўрсатди. Бу эса ўз навбатида меҳнаткашларнинг моддий турмуш даражасини ошириш учун имконият туғдиради.

Партия қарорларида кўзда тутилганидек, халқ хўжалиги тармоқларини янги системага кўчириш аста-секин амалга оширилмоқда. Бу иш ҳозирги пайтда саноатда, транспортда асосан тугалланмоқда ва совхозларда, савдо-сотиқда, капитал қурилишда кенг ривожлантирилмоқда. Иқтисодий ислоҳотни моддий-техника таъминоти системасида жорий қилиш тадбирлари ишлаб чиқилмоқда.

Ислоҳот давомида хўжалик бошқармаси тармоқ органларининг структурасини янада такомиллаштириш, бу органларнинг иш методлари ва услубини яхшилаш чоралари амалга оширилмоқда. Бошқарувнинг ҳозирги кўп босқичли системаси ўзгартирилади, бу система эпчилроқ ва оперативроқ ишлайдиган системага айлантирилади. Хўжалик бошқармаси органларини ишлаб чиқаришга яқинлаштириш, ортиқча бўғинларни қисқартириш, бошқарув аппаратини ихчамлаштириш ва арзонлаштириш керак. Яқинда химия, нефть, кўмир саноатини бошқаришни ташкилий жиҳатдан қайта қуриш тўғрисида қарор қабул қилинди.

Янги ташкилий структура саноатга раҳбарликни яхшилаш, ишлаб чиқаришни марказлаштириш ва иҳтисослаштиришни кучайтириш имконини беради, барча ресурслардан энг рационал фойдаланиш учун, ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини ошириш ва техника тараққиётини жадаллаштириш учун керакли шарт-шароитни вужудга келтиради. Бу тажриба халқ хўжалигининг бошқа тармоқларига ҳам ёйилади.

Советлар мамлакатида социалистик хўжаликни бошқаришни яхшилаш соҳасидаги ҳар қандай янги ташкилий тадбир, хусусан хўжалик ислоҳоти каби катта тадбир чет эллардаги душманларимизга ғулғула солмай қололмас эди. Ғарбдаги журналистлар, экономистлар, социологлар даставвал, мамлакатимиздаги ислоҳот хўжаликни бошқаришнинг социалистик методларидан воз кечишни, халқ хўжалигига планли раҳбарликдан воз кечишни кўрсатади, деб даъво қилишга уриндилар. Ҳаёт бундай мулоҳазаларнинг тамомила пуч эканлигини кўрсатди. Марказлаштирилган планлаштиришни корхоналарнинг кенг кўламдаги ташаббуси билан бирга қўшиб олиб бориш, мамлакат экономикасини мустаҳкамлашдан коллективлар ва барча меҳнаткашларнинг моддий ҳамда маънавий манфаатдорлиги демократик централизмнинг ўзгармас ленинча принциплари моҳиятидир. Биз халқ хўжалигида раҳбарлик системасини шу принципларга асосан қуриб келдик ва қураверамиз.

Иқтисодий ислоҳот қотиб қолган бир нарса эмас. Бу мураккаб, динамикали жараёндир. Ислоҳотнинг айрим элементларини унинг ҳаракат механизмини такомиллаштириш талаб этилади, албатта.

Социалистик хўжалик юритиш давлат интизомига қаттиқ риоя қилишни, ишлаб чиқаришнинг барча соҳаларида хўжаликни бошқаришнинг барча бўғинларида ходимларнинг топширилган иш учун план топшириқлари ва хўжалик шартномаларининг бажарилиши учун жавобгарликни оширишни кўзда тутади. Бу вазифа КПСС Марказий Комитетининг 1969 йил декабрь пленуми қарорларида алоҳида таъкидлаб ўтилди.

Биз, деб сўзини давом эттирди А. Н. Косигин, фан-техника юксалаётган бир даврда. фан-техника революцияси ривожланиб бораётган бир даврда яшамоқдамиз. Фан эндиликда ишлаб чиқариш билан мисли кўрилмаган даражада чамбарчас боғланди.

Ишлаб чиқариш воситалари ва сиёсий ҳокимият халқ қўлида бўлган социалистик жамиятда фан техника тараққиёти самараларидан бутун жамият манфаатлари учун фойдаланилади. Жамиятимизнинг барча социал табақалари фан-техника тараққиётидан наф кўрмоқдалар.

Ишчилар синфи жамиятимизнинг етакчи кучи бўлиб келди ва шундай куч бўлиб қолмоқда. Ишчилар синфи фан-техника революциясининг олдинги марраларини эгаллаб, янги хусусиятлар касб этади: ишчилар синфининг умумий билим даражаси, маданий ва техника савияси юксалиб бормоқда.

Колхозчи деҳқонлар ҳам шу йўлдан ривожланиб бормоқдалар. Ишчилар билан деҳқонларнинг меҳнат ва турмуш шароитларидаги тафовутлар тобора барҳам топмоқда. Социализм шароитида ишчилар синфи ва меҳнаткаш деҳқонлар орасидан чиққан совет зиёлилари ғоят ўсди.

Биз илмий тадқиқотларни ғоят кенгайтириб юбордик. Олимларимиз, конструкторларимиз ва инженерларимизнинг кўп муваффақиятларига бутун дунё қойил қолди. Бутун халқ учун, мамлакатимизнинг экономикаси ва маданиятини юксалтириш учун, коммунизм қуриш учун муҳим бўлган проблемалар устида самарали иш олиб бораётган ўз олимлари ва инженерлари билан совет халқи ҳақли суратда фахрланмоқда. Жуда кўп нарса уларнинг меҳнатига боғлиқдир. Партия ва ҳукумат мамлакатимизда фанни ривожлантириш тўғрисида доим ғамхўрлик қилмоқдалар.

Сўнгра А. Н. Косигин мамлакатимизнинг энг йирик индустриал ва илмий маркази бўлган Москва корхоналари ҳамда илмий ташкилотларининг коллективлари техника тараққиётини жадаллаштириш ва меҳнат ҳамда ишлаб чиқаришни ташкил этишни такомиллаштириш соҳасида муҳим роль ўйнаётганликларини таъкидлади.

Фан-техника тараққиётининг ҳозирги босқичида машиналар конструкциясининг тез янгиланиши, янги технологик процесслар кашф этилиши натижасида ишлаб турган машиналар, станоклар ва приборлар маънавий жиҳатдан тез эскириб қолмоқда. Бундай процесс машина-ускуналар маънавий жиҳатдан эскириб қолганлиги муносабати билан физик жиҳатдан ҳали ишдан чиқиб қолмаган машина ускуналарни эксплуатациядан чиқариб ташлаш зарурати бўлмаслиги учун улардан фойдаланиш интенсивлигини ошириш, уларнинг ишлаш муддатини максимал даражада кўпайтириш ва иш унумидан тўлароқ фойдаланишни айниқса, актуал вазифа қилиб қўяди. Мавжуд машина-ускуналарни фойдали иш билан тўла банд қилиш, унинг сменалик ишини ошириш йўли билангина бунга эришиш мумкин. Бу вазифа машина-ускуналари ва малакали ишчи кадрлари кўп бўлган Москва, Ленинград ва бошқа бир қанча саноат марказлари учун жуда катта аҳамиятга эгадир.

Бизда, дейди нотиқ, меҳнат унумдорлигини тўхтовсиз ошириш асосида кишининг энг зарур моддий-эҳтиёжларини қондириш проблемаси муваффақиятли ҳал этилмоқда. Социалистик экономиканинг ривожланиб бораётганлиги, социалистик ишлаб чиқариш муносабатларининг мустаҳкамланаётганлиги халқ фаровонлиги жамиятини камол топтириш учун барча шарт-шароитларни вужудга келтиради. Партия ва ҳукумат ҳар бир совет кишисининг моддий турмуш даражасини бундан буён ҳам доим ошириб бориш учун ҳаракат қилади.

Меҳнат унумдорлигини ёппасига ошириш—бунинг учун асосдир. Меҳнат унумдорлигини тегишлича кўпайтирмай туриб, халқ даромадларини ошириш — жамиятнинг иқтисодий негизига путур етказиш бўлур эди.

Ишнинг моддий томони бошқа юксак социал мақсадларга эътиборни сусайтирмаслиги лозим эканлиги ҳам равшандир. Биз шахсни ҳар томонлама камол топтириш, барча совет кишиларининг маънавий эҳтиёжларини тобора тўлароқ қондириш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилмоғимиз керак.

Социалистик жамият кишилари уларнинг ижодий меҳнати учун, умумий ишга бағишлаган куч — ғайратлари учун, Ватан манфаатларига хизмат қилдираётган билимлари учун ҳурмат қилади ва қадрлайди. Аммо киши буларнинг ҳаммасини ўз-ўзича ҳосил қилмайди, булар совет кишиларининг бутун ҳаёт тарзи, бутун социалистик жамият туфайли ҳосил қилинади. Биз янги кишини шакллантириш ва камол топтиришга алоҳида эътибор беришимиз зарур. Бу— ҳамманинг—тарбия иши билан шуғулланадиган ташкилотларнинг ҳам, ишлаб чиқариш коллективларининг ҳам, кенг жамоатчиликнинг ҳам энг муҳим бурчидир.

Кишиларни тарбиялаш кенг кўламда бутун жамиятнинг иши бўлиб қолмоқда. Шу сабабли халқ маорифини ва бутун тарбия ишини такомиллаштириш вазифаси кўндаланг қўйилмоқда. Ўқитувчиларимиз ва мураббийларимиздан иборат катта отряд бу ишда муҳим роль ўйнаши керак. Совет кишисининг ҳаётга қадам қўйган дастлабки йилларида — оилада ва болалар боғчасида, мактабда ва олий ўқув юртида коммунистик идеалларни ўзлаштириб олиши, ҳаёт тарзимизнинг маънавий асосларини зеҳнига сингдириб олиши муҳимдир. Худбинлик уруғлари болаларимизнинг қалбидан жой олмаслиги, шахсий манфаат билан жамоат манфаатларини бирга қўшиб олиб бориш ҳар бир йигит ва қизнимизга органик равишда хос бўлиши, шахсий ниятларнинг жамоат манфаатларидан ҳеч қачон устун бўлмаслиги муҳимдир.

Кишиларни меҳнат коллективларида тарбиялаш жуда катта аҳамиятга эга. Бизнинг жамоатчилигимиз ва аввало, меҳнат коллективи ҳар бир кишини меҳнат интизоми учун, жамоат тартиби учун, ижтимоий мулкни муҳофаза қилиш учун шахсан жавобгарликни ҳис этиш руҳида тарбиялаши лозим. Комсомол бу соҳада нечоғлик катта ишларни бажараётганлиги маълум. ВЛКСМнинг яқинда тамом бўлган XVI съезди комсомол совет ёшларининг социалистик онглилиги ва маданиятини юксалтириш учун курашни ўзининг асосий вазифаларидан бири деб билганлигини кўрсатди. Биз ёшларимизни ғоявий жиҳатдан сабот-матонатли, парт ва халқ ишига содиқ, соғлом ва хушчақчақ кишилар қилиб, юксак даражадаги билимли ва келажакка ишонч билан қарайдиган кишилар қилиб тарбиялашимиз керак.

А. Н. Косигин ўз нутқининг талайгина қисмини Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг ташқи сиёсати масалаларига бағишлади. СССР Олий Советига 1966 йилда ўтказилган сайловдан буён ўтган даврда, деб таъкидлади у, халқаро ҳаётда кўпгина катта воқеалар бўлди. Партия ва ҳукумат халқаро майдондаги вазиятни эътибор билан кузатиб турдилар, социализм ва тинчлик манфаатларини кўзда тутиб, бу вазиятга таъсир ўтказиш чораларини кўрдилар, воқеаларнинг боришидан иқтисодий қурилиш ва мудофаа қурилиши соҳасидаги ички ишларимиз учун тегишли хулосаларни чиқариб олдилар.

Бизнинг ташқи сиёсатимиз Ленин васиятлари руҳида халқаро ҳаётдаги воқеаларга чуқур партиявий, синфий ёндошишни ифода этади. марксча-ленинча принципиаллик Улуғ Октябрь ғалабаларини, социализм ғалабаларини ҳимоя қилишда ҳамиша бу сиёсатнинг яхлит хусусияти бўлиб қолади. Бизнинг сиёсатимиз—тинчлик ва халқлар ўртасида дўстлик сиёсатидир. Биз бу сиёсатни Совет давлати ташкил топган биринчи кунларданоқ ўтказиб келмоқдамиз ва бу сиёсат бизнинг ўзгармас йўлимиз бўлиб қолади.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг бирлигини ва жипслигини янада мустаҳкамлаш учун қўлидан келган ҳамма ишни бажаришни ўзининг биринчи навбатдаги бурчи деб ҳисоблайдилар. Социалистик мамлакатлар бу вазифаларни ҳал этишда олға қараб катта қадам қўйдилар. Бу гап социалистик мамлакатларнинг барча соҳаларда — экономикада, фан ва техникада, ўзларини биргаликда мудофаа қилиш ишида, халқаро фаолиятларида ўзаро ҳамкорликни кенгайтиришлари ва мустаҳкамлаб боришларига тааллуқлидир. Социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг бирлиги ва жипслиги социалистик ва коммунистик қурилишнинг ўз олдиларида турган вазифаларини ҳал этишда, шунингдек империализмга қарши, тинчлик ва халқлар хавфсизлиги учун курашда улар қўлидаги қудратли қуролдир.

Давлатимизнинг иқтисодий ва мудофаа қудратига таянган совет ташқи сиёсатини империалистлар ўзларининг агрессив режаларини амалга оширишга халақит бераётган ғоят жиддий ғов деб ҳисоблайдилар. Тинчлик ва халқаро хавфсизлик учун курашда ташқи сиёсатимизнинг таъсирчанлиги империалистик пропаганданинг бу сиёсатга жуда қаттиқ ҳужум қилаётганлигининг боисидир. Буржуа матбуоти ва радиоси совет ташқи сиёсати, шунингдек совет ички сиёсати тўғрисида не-не бўлмағур уйдирмаларни тўқимоқда! Совет Иттифоқининг қандайдир босқинчилик ниятлари ва агрессивлиги тўғрисида, совет жамиятининг ичида қандайдир кураш бораётганлиги ҳақида, бошқа социалистик мамлакатларнинг суверенитети рад этилаётганлиги тўғрисида ўтакетган бемаъни даъволарни ҳам учратиш мумкин. Пул учун ҳамма нарсани ёзишдан қайтмайдиган принципсиз кишиларгина бизнинг сиёсатимиз тўғрисида ана шундай бўлмагур уйдирмаларни тарқатишлари мумкин.

Ана шу бемъани гапларни эшитганда, улуғ ёзувчимиз И. С. Тургеневнинг сўзлари эсга тушади. У ўз асарларидан бирида бундай деб ёзган эди: «—Агар сиз душманни боплаб тузлашни ҳатто унга зарар етказишни истасангиз,— деди менга бир қирриқ лўттибоз,— ўзингиздаги камчиликлар ёки иллатларни унга тўнкаб, таъна қилаберинг. Қойийберинг... Ва таъна қилаберинг!

— Биринчидан,— шундай қилганингизда бошқалар сизда бундай иллатнинг йўқлигига ишонишга мажбур бўладилар.

— Иккинчидан, сизнинг қойинишингиз ҳатто самимий бўлиши ҳам мумкин...

Сиз ўз виждонингизнинггина қудратларидан фойдаланиб қолишингиз мумкин».

Бизнинг ташқи ва ички сиёсатимизга бўҳтонларни тўқиётган кимсалар Тургенев асаридаги лўттибознинг маслаҳатига аниқ риоя қилмоқдалар. Улар ҳатто ўз виждонларининг азобини ҳам сезмайдилар, чунки, афтидан, уларда виждоннинг ўзи бўлмаса керак.

А. Н. Косигин Европадаги аҳвол тўғрисида гапириб, шуни таъкидладики, Коммунистик партия билан Совет ҳукумати ўзларининг Европадаги сиёсатида аниқ мақсадларни: иккинчи жаҳон урушининг якунларини мустаҳкамлаб қолишни, кескинликни юмшатишга эришишни, тинч-тотув яшаш асосида давлатлар ўртасидаги ўзаро ишончни мустаҳкамлашни, Европа хавфсизлиги негизларини тағин ҳам мустаҳкамлашни кўзлаб иш тутмоқдалар.

Совет Иттифоқининг давлатлар ўртасидаги тинч-тотув яшаш принциплари замиридаги имкониятлардан актив фойдаланишга қаратилган йўли нақадар самарадор эканлигини бизнинг Франция билан муносабатларимиз кўрсатиб турибди. Кейинги йилларда деди нотиқ, совет-француз муносабатларини ривожлантириш йўлида таркиб топган сиёсатнинг қатъийлигини ҳамма соҳаларда ҳар иккала томон исботламоқда. Биз буни табриклаймиз. Муносабатларнинг бундай ривожланиши совет ва француз халқларига, Европа ва халқаро хавфсизлик манфаатларига шак-шубҳасиз фойда келтиради.

Совет Иттифоқи герман милитаризмининг энди ҳеч қачон ўз қўшниларига, Европадаги тинчликка яна хавф солмаслиги учун зарур бўлган ҳамма чораларни кўради. Германия Федератив Республикасидаги сиёсий воқеълик, жумладан, кейинги вақтлардаги фактлар шуни кўрсатиб турибдики, у ерда Европадаги реал аҳволни бир мунча сергаклик билан баҳолашнинг айрим белгилари пайдо бўлганлиги билан бирга реваншчи кучлар ҳали ҳам актив ҳаракат қилиб турибди. Улар ўзларига ва ГФР аҳолисига аҳмоқона реванш ғояларини тинимсиз сингдирмоқдалар. Биз бунга жавобан фақат бир гап айтишимиз мумкин: Сиёсий жиҳатдан олганда реваншчилар тирик мурдаларнинг ўзидир, чунки уларнинг ғоялари хатарли бўлса ҳам, лекин рўёбга чиқмайдиган ғоялардир. Бу ғояларни рўёбга чиқаришга эришиш йўлидаги уринишлар ГФРнинг ўзига ҳалокатдан бошқа ҳеч нарса келтирмайди. ГФР нинг келажаги тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш йўли билангина таъминланиши мумкин. Бу йўлда Совет Иттифоқи ГФР билан ҳам, Европадаги бошқа мамлакатлар билан ҳамкорлик қилишга тайёр.

Совет Иттифоқи социалистик ҳамдўстликдаги бошқа мамлакатлар билан баҳамжиҳат ҳаракат қилиб кескинликни юмшатиш ва Европани ижтимоий тузумидан қатъий назар ҳамма давлатлар тинчликда яшайдиган ва тинч ҳамкорлик қиладиган қитъага айлантириш йўлида зўр бериб куч-ғайрат сарфлайберади. Умум Европа кенгашини чақириш тўғрисидаги таклиф айни шу мақсадга хизмат қилади.

Совет Иттифоқи билан қардош социалистик мамлакатларнинг шарқи-жанубий Осиёдаги Америка агрессиясига нисбатан тутган позицияси принципиал ва изчил позиция бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади.

Қўшма Штатлар Вьетнам халқини ўз мустақиллиги ва озодлигидан воз кечишга мажбур қилишга қурол кучи билан ҳам, бошқа бирон йўл билан ҳам муваффақ бўла олмаслигини вьетнам халқининг қаҳрамонона кураши яққол кўрсатди. Лекин Вашингтондагилар бунинг аксини исботлашга беҳуда уринмоқдалар.

Бугун илғор инсоният АҚШнинг Ҳинди-Хитойдаги сиёсатига қарши норозиликни кучайтирмоқда ва агрессияни тўхтатишни тобора зўр қатъият билан талаб қилмоқда. Ҳинди-Хитой проблемасини ҳал қилишнинг фақат битта йўли бор. У ҳам бўлса АҚШ ва унинг малайларининг қўшинларини Вьетнамдан ва шу райондаги бошқа мамлакатлардан дарҳол ва батамом олиб чиқиб кетишдир. Яқин Шарқда Совет Иттифоқи Исроил агрессияси оқибатларини тугатиш учун уч йилдан бери адолатли кураш олиб бораётган Бирлашган Араб Республикасини, Сурия Араб Республикасини ва бошқа араб давлатларини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш йўлини қатъият билан ўтказиб келмоқда.

Америка империализми агрессив кучларининг дунёнинг турли районларидаги ҳаракатлари — халқаро кескинликнинг асосий манбаидир. Улар ҳамма жойда антидемократик, реакцион режимларни қўллаб-қувватламоқдалар, ҳокимиятни ўз қўлларида сақлаб қолишда уларга ёрдам бермоқдалар. Бу кучлар бир қанча капиталистик мамлакатларда пайдо бўлаётган ва кескинликни юмшатишни, турли социал тузумдаги давлатлар ўртасида тинч-тотув яшаш принциплари асосида халқаро муносабатларни ривожлантиришни талаб қилувчи тенденцияларни бўғишга уринмоқдалар. Ана шуларнинг ҳаммасига биз бефарқ қарай олмаймиз.

А. Н. Косигин Хитой Халқ Республикаси билан муносабатлар тўғрисида гапирганда, шуни таъкидладики, партиямиз Марказий Комитети билан Совет ҳукумати ана шу йиллар мобайнида бу муносабатларни лоақал давлат йўли билан нормаллаштиришга ҳаракат қилиб келдилар. Масалага бундай ёндошганлигимизнинг асоси шуки, биз Совет ва хитой халқларининг манфаатлари бир-биридан фарқ қилиш уёқда турсин, балки мос бўлиб тушишига ишонамиз. Лекин Хитой томони умуман муносабатларни нормаллаштиришда ҳам, чегара масалаларини бартараф этиш юзасидан иккала мамлакатнинг ҳукумат делегациялари ўртасида ҳозир Пекинда олиб борилаётган музокараларда ҳам ҳозирча бирон-бир дуруст натижага эришиш имконини бермайдиган йўлни ўтказмоқда.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, дейди А. Н. Косигин, ўзининг ташқи сиёсат соҳасидаги фаолиятида социализмнинг ҳамма кучларини жипслаштириш, халқларнинг озодлик ҳаракатини қўллаб-қувватлаш, империализмнинг агрессив сиёсатига зарба беришдан иборат ленинча принципларга, халқлар ўртасида тинчлик ва дўстлик принципларига бундан буён ҳам амал қилаберади.

А. Н. Косигин ўз нутқининг пировардида бундай деди:

Биз ажойиб бир даврда яшаб турибмиз. Мамлакатда давлатимизнинг мудофаа қобилиятини лозим бўлган юксак даражада сақлаб туриш ва айни вақтда халқнинг турмуш даражасини ошириш имконини берувчи қудратли иқтисодий потенциал барпо этилди. Ишчилар, колхозчилар, олимлар, инженерлар ва техникларнинг шу йилларда Ватан қудратини мустаҳкамлаётган, ҳозирги замон фан-техника революцияси самараларини коммунизм қуришдан иборат улуғ ишга хизмат қилдираётган ҳамма кишиларнинг фидокорона меҳнатини совет кишиларининг жуда кўп авлодлари ифтиҳор, ҳурмат ва миннатдорчилик билан эслаб юрадилар.

Ўртоқ А. Н. Косигиннинг нутқи зўр эътибор билан тингланди ва бир неча марта қарсақлар билан бўлиниб турди.

ХОТИН-ҚИЗЛАРНИНГ СИЁСИЙ ВА МЕҲНАТ АКТИВЛИГИНИ ОШИРАЙЛИК

(Боши 1-бетда)

Меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг ходимлари орасида ҳам хотин-қизлар кам. Хусусан, қишлоқ ва посёлка советлари раислари составида улар атиги 20 процентни ташкил этадилар.

Бир қатор шаҳарлар ва районларда ёш аёллар комсомол ташкилотларида раҳбарлик ишларига етарли кўтарилмаётир.

Айрим партия комитетлари актив, ташаббускор аёлларни раҳбарлик ишларига кўтарадилар-у, кейин унутиб қўядилар. Уларнинг ташаббус кўрсатиб, ўз қобилиятларини тўла ишга солиб ишлашлари учун яхши шароит яратиб бермайдилар, етарли ёрдам кўрсатмайдилар. Сўнгра эса «пассив» «ишни эплай олмади», «оила шароити тўғри келмади» деган ҳар хил бўлмагур, айрим ҳолларда эса ўзлари тўқиб чиқарган сабабларни рўкач қилиб, уларни ишдан бўшатадилар. Бундай аҳвол билан сира келишиб бўлмайди!

Айрим партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари хотин-қизлар ўртасида ғоявий-сиёсий ва маданий-оммавий ишларни кенг кўламда қизитиб юборишга етарли эътибор бермаяптилар. Ана шу мақсадларда партия ўқуви, комсомол сиёсий маорифидан, пропаганданинг, сиёсий агитациянинг, матбуот ва радионинг оммавий формаларидан етарли фойдаланилмаяпти. Аёлларнинг номуси ва қадр-қимматини камситиш, уларга нотўғри муносабатда бўлиш сингари фактларга қарши кескин кураш олиб борилмаётир. Меҳнат, никоҳ ва оила тўғрисидаги Совет қонунчилигини бузувчи шахсларга нисбатан айрим маъмурий органлар либераллларча муносабатда бўлмоқдалар.

Хотин-қизлар билан ишлаш масаласига доимо эътибор бериш керак. Бироқ бир қатор партия ташкилотлари бундай қилмаяптилар. Улар бюро мажлисларида, партия комитетлари ва коммунистларнинг йиғилишларида хотин-қизлар билан ишлаш масаласини аҳён-аҳёнда муҳокама қиладилар. Бу масала юзасидан қабул қилинган қарорларнинг ижросини текшириш юзасидан ҳам зарур даражада ташкилотчилик ишлари олиб борилмайди.

Область партия комитети пленумида қабул қилинган қарорда хотин-қизлар ўртасида ғоявий-тарбиявий ишларни ҳамма ерда кучайтириш, уларнинг халқ хўжалиги вазифаларини бажаришда актив иштирок этишларини таъминлашга қаратилган тадбирларни амалга ошириш белгиланди. Қарорда партия ташкилотлари зиммасига аёлларнинг унумли ишлашлари, уларни раҳбарлик лавозимларига кўтариш ва ижтимоий-сиёсий ҳаётда актив қатнашишлари учун барча шароитларни яратиб бериш юклатилди.

Пленум партия ва Совет органлари хўжалик раҳбарлардан яқин кунлар ичида хотин-қизларнинг меҳнат ва турмуш шароитини яхшилаш ва енгиллаштиришга қаратилган қўшимча тадбирларни ишлаб чиқиш ва амалга оширишни; мавжуд маиший, савдо хизмати кўрсатиш ва умумий овқатланиш, медицина хизмати кўрсатиш тармоқлари ва корхоналарини кенгайтириш ва уларнинг ишини яхшилашни кўзда тутишни; ишлаб чиқаришда аёлларнинг саломатлигини муҳофаза қилиш қонунига қатъий риоя қилишни талаб этди.

Мактабгача бўлган болалар ва медицина муассасаларини қуриш ва ўз вақтида фойдаланишга топшириш юзасидан белгиланган планларнинг сўзсиз бажарилишига эришиш керак. Қурилиш ташкилотлари раҳбарларининг бу объектларни топшириш планларини бажаришдаги масъулиятини ошириш талаб этилди.

Партия ташкилотлари хотин-қизлар ўртасида олиб бориладиган ғоявий-тарбиявий ишларни ҳар томонлама яхшилашлари зарур. Ана шу мақсадда хотин-қизлар иштирокида турли кечалар, йиғилишлар, конференциялар ўтказишни кенг йўлга қўйиш, хотин-қизларни партия ўқуви системаси ва комсомол маорифига, маданият, соғлиқни сақлаш, педагогик билимлар университетларига кўпроқ жалб этиш, оммавий-сиёсий ишларни амалга оширишда аёлларнинг, лектор, докладчи, сиёсий ахборотчи, агитатор ва сиёсий ташкилотчи сифатида кенг иштирок этишларига эришайлик.

Хотин-қизлар Советларининг фаолияти устидан партиявий раҳбарликни кучайтириб, бундай Советларнинг хотин-қизлар ўртасида олиб бориладиган тарбиявий ишлари таъсирчанлигини ошириш учун уларнинг роли ва масъулиятини кучайтириш керак. Аёлларни ҳаваскорлик, бичув-тикув, уй хўжалиги тўгараклари ишига кенг жалб этиш зарур. Аёлларимиз ўқувчилар конференциялари, турли хил кечаларда ва бошқа тадбирларни амалга оширишда актив иштирок этсинлар. Хотин-қизларни физкультура ва спорт машғулотларига кўпроқ жалб этиш керак. Уларнинг спартакиада ва ҳар хил мусобақаларини тез тез ўтказиб туриш зарур.

Пленум партия, Совет ва комсомол ташкилотларидан, маъмурий органлардан хотин-қизларга муносабатда эскилик сарқитларининг ҳар қандай кўринишларига қарши қатъий кураш олиб боришни, эскилик сарқитларини ташиб юрувчиларни қаттиқ жазолашни, аёлларга нотўғри муносабатда бўлинганлиги ҳақидаги аризаларни кўришда сансалорлик ва либерализмга йўл қўйган шахсларга нисбатан қатъий чора кўришни талаб этди.

Область партия ташкилоти пленум кўрсатмасини бажара бориб, хотин-қизларни ғоявий тарбиялаш ишларини кучайтиради ва шу асосда уларнинг коммунистик қурилишда янада актив иштирок этишларига эришади.

СОВЕТ КАДРЛАРИНИНГ ЎҚИШИ

КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Олий партия мактабида иттифоқдош республикалар Министрлар Совети Раиси ўринбосарлари ва ишлар мудири, меҳнаткашлар депутатлари ўлка ва область советлари ижроия комитетлари раиси ўринбосарларининг бир ойлик курси ўз ишини тамомлади. Улар КПСС тарихи ва сиёсатининг, марксча-ленинча философия ва илмий коммунизмнинг, сиёсий иқтисоднинг актуал масалаларини бошқаришнинг илмий асосларини ўргандилар. Машғулотлар программасида партия ва совет қурилиши назарияси ҳамда практикаси масалаларини ўрганишга, савдо, меҳнаткашларга маиший хизмат кўрсатишга раҳбарлик соҳасида советларнинг фаолияти билан танишиб чиқишга катта ўрин берилган.

Курсда совет қурилиши тўғрисида, савдони ва маиший хизматни, қурилиш ва саноатни ривожлантиришда советларнинг иштироки тўғрисида батафсил фикрлашиб олинди.

Курс тингловчилари ҳузурида КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари К. Т. Мазуров нутқ сўзлади.

МЕҲНАТКАШЛАРНИНГ САЙЛОВОЛДИ ЙИҒИЛИШЛАРИ

МЕҲНАТ АҲЛИ—МАМЛАКАТИМИЗ, УНИНГ БОЙЛИКЛАРИ ВА ТАҚДИРИНИНГ ЭГАСИ

(Боши 1-бетда)

Комитетидаги депутатликка номзод қилиб кўрсатилган ўртоқларим сингари мен ҳам ана шу юксак шарафни тамомила коммунистик партияга билдирилган шараф деб биламан, буни партиянинг сиёсатини халқ маъқуллаётганлиги ва қўллаб-қувватлаётганлигининг кўрсатувчи яна бир далили деб ҳисоблайман, деб таъкидлади у.

Сайловчиларнинг ўз номзодлари билан бутун мамлакатда бўлиб ўтаётган учрашувларида коммунистик партия шаънига зўр ҳурмат билан, иссиқ ва самимий гаплар айтилмоқда, деб сўзини давом эттирди нотиқ. Бунинг сабаби тамомила равшан. Совет халқининг ҳамма тарихий зафарлари жамиятимизнинг етакчи ва рахнамо кучи—партия фаолиятидан ажралмасдир.

Бизнинг партиямизни ҳақли равишда Ленин партияси деб атайдилар. У Ленин томонидан барпо этилган, унинг таълимотига оғишмай содиқ бўлиб келмоқда, ўзининг бутун фаолиятида шу таълимотга амал қилмоқда. В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги байрами марксизм-ленинизм ғояларининг кучи ва ҳаётийлигини партия ишларининг тантанасини кўрсатувчи ёрқин намойишга айланди. Бу ажойиб юбилей совет халқи муваффақиятларининг, у эришган социалистик ғалабаларнинг бамисоли оламшумул кўриги бўлди.

Ҳаёт Ленин бизга кўрсатиб берган йўлнинг, Коммунистик партия мамлакатимизни ғалабадан ғалабага бошлаб бораётган йўлнинг тўғрилигини тасдиқлади.

Партия сайловга тайёргарлик кўраётиб, босиб ўтилган йўлнинг якунларини ҳар сафар синчиклаб таҳлил қилади, эришилган муваффақиятлар, қийинчиликлар ва камчиликларни танқидий баҳолайди, бу ҳақда халқ билан бемалол ошкора гаплашади, келажакка мўлжаллаган планларини халқ билан баҳамлашади. Партия Марказий Комитетининг барча сайловчиларга қилган Мурожаати партиянинг шундай ўзига хос ҳисоботи ва сойлов олди программасидир.

Ўтган тўрт йилнинг асосий якуни шундан иборатки, КПСС XXIII съездининг асосий иқтисодий ва социал кўрсаткичлар бўйича топшириқлари муваффақиятли бажарилмоқда. Экономикамизнинг ривожланиш кўлами ва суръатлари каттадир: бутун мамлакат меҳнати натижаларининг энг ёрқин ифодаси бўлмиш миллий даромад 31 процент ошди; саноат ишлаб чиқариши ҳажми қарийб 39 процент кўпайди; халқ хўжалигига сарфланган капитал маблағлар бундан аввалги жами беш йилликларда сарфланган маблағдан ошиб кетди; асосий фондлар қарийб учдан бирича кўпайди. Салкам 1500 янги катта саноат корхонаси ишга туширилди.

Қишлоқ хўжалигини ривожлантириш партия ва давлат доимо ғамхўрлик қилиб келаётган масала бўлиб келди ва шундай бўлиб қолаверади. Беш йилликнинг тўрт йили мобайнида давлат ва колхозларнинг қишлоқ хўжалигига сарфлаган капитал маблағлари ярмидан зиёд кўпайди ва 59 миллиард сўмдан ошиб кетди.

Деҳқончилик ва чорвачилик ялпи маҳсулотининг ҳажми шундан аввалги тўрт йилдагига нисбатан 18 процент кўпайди.

Сўнгра Н. В. Подгорний Москва ва, жумладан, пойтахтдаги Ленинград райони меҳнаткашлари беш йиллик вазифаларини ҳал этишга қўшаётган катта ҳиссалари ҳақида гапирди.

Ҳозирги босқичда, деди сўзини давом эттириб у, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини, унинг интенсивлигини кескин ошириш экономикамиз тараққиётини тезлаштиришнинг асосий омили бўлиб қолди. Бу—иқтисодий вазифагина бўлиб қолмай, шу билан бирга энг муҳим сиёсий вазифа ҳамдир.

Партия бутун мамлакатнинг, бутун халқнинг диққат эътиборини шу проблемага қаратмоқда. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Марказий Комитетнинг 1969 йил декабрь пленумидаги докладида шу проблема ҳақидаалоҳида гапириб ўтилди. Партия бу вазифани ҳал этишнинг асосий йўллари ва конкрет воситаларини белгилаб берди.

Бу йўл ва воситалар, аввало, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш асосида ижтимоий меҳнат унумдорлигини ўстиришнинг юксак суръатларини таъминлашдан иборат. Бунинг учун давлатимиз ихтиёрида зарур имкониятлар: кўп тармоқли қудратли индустрия, малакали ишчи ва инженер кадрлар, ривожланган илмий база, ажойиб олимлар бор.

Фан-техника тараққиётида биз эришган муваффақиятлар шак-шубҳасиздир. Бироқ, илмий-тадқиқотлар фронтини янада кенгайтиришни, уларни ўтказиш муддатларини қисқартиришни, натижаларни ишлаб чиқаришга жорий этишни тезлаштиришни турмушнинг ўзи талаб қилаётир. Халқ хўжалигини илмий асосда бошқаришни такомиллаштириш масалалари ҳам тобора катта аҳамият касб этмоқда.

Хўжалик қурилишининг ҳар бир соҳасида юксак уюшқоқлик ва интизом, ҳар бир ходимнинг, ҳар бир раҳбарнинг ўз хизмат ва жамоат бурчини англаши — ўртага қўйилган вазифаларни ҳал этишнинг энг муҳим шартидир.

Партия билан давлатнинг бутун фаолияти, уларнинг мамлакат экономикасини ривожлантириш соҳасидаги ишлари пировард натижада бизнинг программа вазифаларимиздан бирини ҳал этишга, яъни совет халқининг моддий ва маданий даражасини муттасил оширишга қаратилган. Бу соҳадаги беш йиллик топшириқлари бажарилаётганлигини мамнуният билан қайд этиш мумкин. Аҳолининг реал даромадлари жон бошига ҳисоблаганда тўрт йил мобайнида 26 процент кўпайди.

Аҳолини уй-жой билан таъминлаш проблемаси кенг кўламда ҳал қилинмоқда. Бизнинг мамлакатимиз уй-жой қурилишининг ҳажми ва суръатлари жиҳатидан дунёда олдинги ўринлардан бирига чиқиб олди. Кейинги тўрт йилнинг ўзида шаҳар ва посёлкаларда жами саҳни 400 миллион квадрат метрдан ортиқ уй-жой бинолари қуриб битказилиб, меҳнаткашларга топширилди. 1940 йилда мамлакат шаҳарларидаги жамики уй-жой фонди 421 миллион квадрат метр бўлган эди. Тўрт йил ичида Москванинг уй-жой фонди деярли 33 процент кўпайди. Натижада икки миллионга яқин киши ўзининг уй-жой шароитини яхшилаб олди.

Совет халқи турмуш даражасини янада ошириш йўли бундан буён ҳам қатъият ва изчиллик билан ўтказила беради.

Буюк почин анъаналари ҳаётимизга жуда сингиб кетди, деб таъкидлади нотиқ. В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини нишонлаш юзасидан бошланган умумхалқ мусобақаси беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш учун олиб борилаётган курашда жуда катта роль ўйнади. Саноат ишининг натижаларига қараб 1970 йилда урушдан аввалги ҳамма беш йилликлар мобайнида ишлаб чиқарилганидан кўпроқ миқдорда саноат маҳсулоти ишлаб чиқарилади, деб айтиш учун ҳозирнинг ўзидаёқ ҳамма асослар бор.

Беш йиллик топшириқларининг муваффақиятли бажарилиши халқ хўжалигини янада ривожлантириш учун мустаҳкам база яратади. Ҳозир янги беш йиллик планнинг асосий йўналишлари лойиҳаси ишлаб чиқилмоқда. Янги беш йиллик коммунизм йўлидаги катта қадам бўлади.

СССР Олий Советига бўлиб ўтган сайловдан кейинги даврда, деди сўзини давом эттириб Н. В. Подгорний, КПСС XXIII съездининг социалистик демократияни ҳар томонлама ривожлантириш, Совет давлатини янада мустаҳкамлаш тўғрисидаги қарорлари изчиллик билан амалга ошириб борилди.

Меҳнаткашларнинг жамият ҳаётидаги туб масалаларни ҳал этишда актив иштирок этиши учун Октябрь революцияси, янги давлат—ишчилар билан деҳқонлар давлати туғилганлиги реал имкониятлар яратиб берди.

Ҳозир Совет давлати халқнинг мужассам сиёсий ташкилоти бўлиб иш кўрмоқда. Бизнинг давлатимиз—қудратли бунёдкор куч, коммунистик қурилиш вазифаларини ҳал этишдаги ташкилотчи куч бўлиб қолди. Коммунистик қурилиш мамлакатимизда бутун халқнинг, ҳар бир совет кишисининг иши бўлиб қолди. Мамлакат ишларини, бутун жамият ишларини идора қилишга кенг халқ оммаси актив жалб этилмоқда. Жамиятимизнинг социалистик демократизми давлатимизнинг сиёсий негизи, ҳокимиятнинг чинакам ваколатли органи бўлган советларда ўзининг энг яхши ифодасини топган.

Ҳозир советларда халқ сайлаб қўйган икки миллиондан ортиқ ишчи ва колхозчи, меҳнаткаш зиёлиларнинг намояндалари бор. Айни меҳнат аҳли мамлакатимизнинг, унинг бойликлари ва тақдирининг хўжайинларидир.

СССР Олий Совети депутатлигига кўрсатилган номзодларнинг ҳозирги состави ҳам ана шундан далолат беради. Уларнинг ярмидан кўпроғи ишчилар синфи билан колхозчи деҳқонларнинг вакилларидир. Номзодлар орасида олимлар ва ёзувчилар, инженерлар ва агрономлар, врачлар ва жангчилар, ўқитувчилар, саноат ташкилотчилари бор.

Совет Иттифоқи—қардош халқларнинг ҳамдўстлиги бўлиб, уларнинг ҳар бири коммунистик қурилиш ишига ўз ҳиссасини қўшмоқда. Давлат ҳокимияти органларида юздан ортиқ миллат ва элатнинг намояндалари бор. Совет тузуми ҳамма халқларнинг тенглигини, уларнинг хўжалик ва маданий ҳаётини гуркиратиб яшнатишни таъминлади. Олий Совет депутатлигига кўрсатилган номзодларнинг салкам учдан бир қисми хотин-қизлардир.

Коммунизм қурилишида актив ҳамкорлик қилаётган авлодларнинг бирлиги жамиятимизнинг ўзига хос хусусиятидир. Совет ёшлари мамлакат ҳаётида катта роль ўйнамоқдалар, давлат ва жамоат ишларини идора қилишда кенг кўламда қатнашмоқдалар.

Ярим миллиондан ортиқ ёш гражданлар маҳаллий советларнинг депутати қилиб сайланган. СССР Олий Совети депутатлигига бу сафар кўрсатилган номзодлар орасида 30 ёшга етмаган 280 дан ортиқ киши бор. Улар катта авлод намояндалари билан биргаликда мураккаб давлат вазифаларини ҳал этишлари лозим бўлади.

Мамлакатимизда ёш авлодга зўр эътибор бериб ғамхўрлик қилинмоқда. СССР Олий Советида, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Олий Советларида ҳамда маҳаллий советларда ёшларга доир ишлар билан шуғулланувчи комиссиялар тузилганлиги бунинг янги далилидир. Бу комиссиялар ёшларга таълим, тарбия бериш, уларнинг меҳнати, турмуши ва дам олишига доир масалаларни ҳал этишда давлат ва жамоат органларининг куч-ғайратларини бирлаштиришга ёрдам бериши керак.

Ўтган ана шу йиллар мобайнида социалистик демократия советларнинг, оммавий жамоат ташкилотлари бўлган касаба союзлари, комсомол, кооперациянинг, шунингдек меҳнат коллективларининг ролини янада ошириш йўлидан ривожлантириб борилди. Давлат аппаратининг иши такомиллаштирилмоқда, унинг фаолияти устидан халқ контроли кучайтирилмоқда.

Ҳозирги вақтда советларнинг роли оширилди, уларнинг иши анча яхшиланди. Бунда партия XXIII съездининг, Марказий Комитетнинг қарорлари ҳамма жойда жуда муҳим аҳамиятга эга бўлди. Советлар асосий эътиборни ўз ишининг мазмунини чуқурлаштиришга, муҳокама қилинаётган масалалар доирасини анча кенгайтиришга, ижроия органлар ва мансабдор кишилар устидан контролни кучайтиришга, аҳолига хизмат кўрсатишга доир масалаларда корхоналар билан ташкилотлар ишини мувофиқлаштириб олиб боришга қаратмоқдалар.

Эндиликда советлар хўжалик ва социал маданий қурилиш вазифаларини ҳал этишдаги ўз ваколатларидан тўлиқроқ фойдаланмоқдалар. Экономика улар ишидаги етакчи соҳалардан бири бўлиб қолди. Масалан, бултур маҳаллий советларнинг сессияларида муҳокама қилинган масалаларнинг тўртдан бир қисми саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг конкрет масалалари бўлди.

Социалистик давлатнинг энг муҳим вазифаларидан бири—халқ маданиятини, унинг билими ва маънавий савиясини юксалтириш вазифасини амалга ошириш—советларнинг фаолиятида катта ўрин олади.

Бизнинг партиямиз коммунистик қурилишнинг туб проблемаларидан бири—коммунизмнинг актив бунёдкори, чинакам ватанпарвар ва сабот-матонатли интернационалист бўлган янги кишини, капитализмга қарши, бизга ёт бўлган идеологияга қарши муросасиз курашчини тарбиялаш проблемасини муайян бир мақсадни кўзлаб қунт билан ҳал этмоқда. Ана шу катта масъулиятли ишда янада актив қатнашиш—советларнинг бурчидир.

Кейинги йилларда мамлакат олий ҳокимият органи — СССР Олий Совети фаолиятининг ҳамма томонлари: қонун чиқариш иши, контроль функцияларини амалга ошириш, иқтисодий, социал-маданий қурилишга ва давлат қурилишига доир энг муҳим масалаларни ҳал этиш ишлари кенг қулоч ёйди.

КПСС Марказий Комитетининг ташаббуси билан хўжалик ва социал-маданий қурилишнинг асосий соҳалари бўйича Олий Совет палаталари янги доимий комиссияларининг тузилганлиги бунга ёрдам берди. Ҳозирги вақтда ана шу комиссияларнинг составида барча депутатларнинг қарийб ярми бор.

Совет қонунлари бутун халқнинг хоҳиш-иродасини ифода этиб, коммунистик қурилиш вазифаларига хизмат қилмоқда, социалистик тузумни мустаҳкам суратда муҳофаза қилмоқда. Совет қонунлари бошқаришнинг кенг соҳасида амалга оширилиб, хўжалик алоқаларини, гражданлар ўртасидаги мулкий ва шахсий муносабатларни тартибга солмоқда. Шу билан бирга бизнинг қонунларимиз жамоат тартибини бузадиган, гражданларнинг ҳуқуқларига ҳамла қиладиган, давлат мол-мулкини ўғирлайдиган ва хизмат вазифаларини суиистеъмол қиладиган шахсларни жазолайди.

Совет қонунлари ижтимоий муносабатларни такомиллаштиришга, меҳнаткашларнинг ижодий ташаббусини кучайтиришга актив ёрдам бермоқда, кишиларни коммунистик онглилик руҳида тарбиялашга ёрдам бермоқда.

Олий Совет кейинги тўрт йил мобайнида ер тўғрисида, соғлиқни сақлаш, никоҳ ва оила, умумий ҳарбий мажбурият тўғрисидаги қонунларни ва бошқа бир қанча муҳим қонун актларини қабул қилди. Меҳнат тўғрисидаги қонун лойиҳасини тайёрлаш асосан тугалланди, бошқа қонун лойиҳалари ҳам ишлаб чиқилмоқда. Иттифоқдош республикаларда қонун лойиҳаларини тайёрлаш соҳасида анча иш қилинмоқда. Ҳар бир совет қонуни—қунт билан бажарилган улкан иш самарасидир.

Давлатнинг халқ билан доимий ва ҳар томонлама алоқаси—совет демократияси учун характерлидир. Депутатларнинг ўз сайловчилари билан чамбарчас алоқа боғлаганликлари ана шу алоқаларнинг энг муҳимидир. Кўп гражданлар шахсан ёки ўз хатлари билан давлат органларига мурожаат қилиб турадилар.

Совет кишилари ўзларининг кўп хатларида мамлакатдаги ва чет эллардаги воқеаларга зўр эътибор берадилар, ўз истаклари, конкрет таклифларини изҳор қиладилар. Улар ўз ватанининг ишлари тўғрисида астойдил ғамхўрлик қиладилар.

Шахсий илтимос, шикоятлар изҳор қилинган хатлар ҳам кўп олинаяпти, албатта. Уларни тўғри ҳал этиш, гражданлар томонидан кўтарилган масалаларни умумлаштириш шикоятларни вужудга келтирадиган сабабларни йўқотишга, қонунчиликни мустаҳкамлашга ёрдам беради. Шундай қилиб, нуқул шахсий ишларга тааллуқли бўлиб туюлган хатлар ижтимоий аҳамиятга эга бўлади.

Партия ва давлат барча ташкилотлардан, барча мансабдор шахслардан хатларга ва гражданларни шахсан қабул қилиш масаласига ғоят зўр эътибор билан қарашни талаб этиб, хатлар юзасидан иш олиб бориш учун аниқ ва пухта тартиб белгиладилар, бу ишни қаттиқ контроль қилиб турибдилар.

Совет кишиларининг ватанимиз бойликларига бепарво қарашга, баъзан эса бу бойликларни исроф қилишга қарши муросасиз кураш олиб бораётганликлари, ер, ўрмон, сувдан тежаб, энг рационал фойдаланиш зарурлиги тўғрисидаги таклифлари уларнинг жамият бахт-саодати тўғрисида астойдил ғамхўрлик қилаётганликларини ифода этувчи мисолларнинг биридир. СССР Олий Совети ер тўғрисидаги қонун лойиҳасини муҳокама қилиш давомидагина бир неча минг шундай таклиф ва мулоҳазалар олди. Сув тўғрисидаги қонун асосларининг яқинда эълон қилинган лойиҳаси юзасидан кўп хат олинди. Жамоатчилик истакларини эътиборга олиб, ўрмон тўғрисидаги ва ерости бойликлари тўғрисидаги қонун актлари лойиҳалари устида иш олиб борилмоқда. Бу— совет кишилари, бутун жамиятимиз ҳозирги ва келажакдаги авлодлар учун мамлакат табиий ресурсларини сақлаш ва кўпайтириш тўғрисида ҳам ғамхўрлик қилаётганлигидан далолат беради.

Табиат—Сибирь ўрмонлари, Волга, Байкалдангина иборат эмас, масалан, шаҳарларда яшовчи кўп кишилар учун табиат аввало, уларни қуршаб олган муҳитдан—ҳовлилар ва турар жой кварталларининг мевазор ва гулзорлари, боғ, сквер, хиёбонлардан иборат.

Совет кишиларининг меҳнати, турмуши ва дам олиши учун қулай шарт-шароит вужудга келтириш—советларнинг, барча давлат ва жамоат органларининг катта, социал вазифасидир. Савдо-сотиқ, умумий овқатланиш, маданий-маиший хизмат корхоналари, транспорт ишларини, ободончилик ва кўкаламзорлаштириш ишларини пухта уюштиришга доим эътибор бериш лозим.

Совет давлати коммунизм қурилиши вазифаларини ҳал этар экан, кўп соҳаларда иш олиб боради. Совет давлати социалистик хўжаликни план асосида ривожлантирмоқда, халқнинг моддий фаровонлиги ва маданиятини юксалтириш чораларини кўрмоқда, гражданларнинг ижтимоий манфаатлари ва ҳуқуқларини муҳофаза этувчи ишончли қурол бўлиб хизмат қилмоқда. Совет давлати—барча ғалабаларимизни империалистик агрессия таҳдидидан ҳимоя қилувчи гарантиядир.

Коммунистик жамиятни қура бориш давлатни изчиллик билан мустаҳкамлаб, давлат фаолиятининг ҳамма томонларини такомиллаштириш, давлат ишларини бошқаришда меҳнаткашларни кенг қатнаштириш, социалистик демократияни бутун чоралар билан ривожлантириш зарурлигини тақозо этади. «...Янги тарихий вазифа нечоғлик буюк, нечоғлик масъулиятли бўлса, деб таъкидлаган эди В. И. Ленин, — бу вазифани бажарган кишилар шу қадар кўп бўлиши керак, миллион-миллион кишиларни ана шу вазифаларни ҳал этишда мустақил иштирок қилишга жалб этмоқ керак».

Социалистик демократияни такомиллаштириш кампания тусини олмайди. Партия бу тадбирни жамиятимиз сиёсий тараққиётининг асосий йўналиши деб билади.

Аммо биз чет элларда бундан буёнги тараққиётимизнинг йўллари тўғрисида бўлмағур «рецептлар» бериш мухлисларининг дилини сиёҳ қилишимиз керак. Совет халқи бу «рецептлар»дан ҳечқачон фойдаланмайди, ўзини буржуа демократизми гирдобига ташлашларига асло йўл қўймайди.

Совет демократияси — халқимизнинг буюк тарихий ғалабасидир. Биз совет демократияси билан фахрланамиз, бу демократияни мустаҳкамлаш ва ривожлантира бориш керак.

Н. В. Подгорний ўз нутқида совет Иттифоқининг ташқи сиёсатига катта эътибор берди. Ташқи сиёсатимиз халқ манфаатларини кўзлаб, халқ номидан амалга оширилади, халқнинг тинчликка бўлган қатъий хохиш — иродасини ифода этади, деди Н. В. Подгорний. Партиянинг XXIII съезди СССР ташқи сиёсатининг ҳозирги босқичдаги асосий йўналишларини белгилаб берди. Сўнгра давлатимиз ташқи сиёсий фаолиятининг конкрет программаси Совет ҳукуматининг баёнотида ифодалаб берилди. Бу программа СССР Олий Советининг 1966 йил август ойида бўлиб ўтган биринчи сессиясида маъқулланди.

Кейинги тўрт йил мобайнида жаҳон тараққиёти тўғрисида умуман гапирадиган бўлсак, мамнуният билан шуни айтиш мумкинки, халқаро майдонда кучлар нисбати социализм, тинчлик ва демократия фойдасига тобора кўпроқ ўзгариб бормоқда.

Социалистик ҳамдўстликнинг бирлиги ва жипслигини мустаҳкамлаш аввалдагидек ҳозирда ҳам партиямиз ва давлатимиз ташқи сиёсий фаолиятининг энг муҳим йўналиши бўлиб қолди. Пролетар интернационализми ва социалистик бирдамлик принциплари социалистик мамлакатлар ўртасидаги муносабатларга асос қилиб олинди. Социалистик давлатлар ўртасидаги мустаҳкам иттифоқ ва қардошлик алоқалари дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисида икки томонлама тузилган шартномаларда янада мустаҳкамланди. Совет Иттифоқи билан Чехословакия ўртасида тузилган ва яқинда ратификация қилинган шартнома шу хилдаги янги муҳим ҳужжатдир.

Социалистик давлатларнинг кўп томонлама ҳамкорлиги тобора самарали ҳамкорлик бўлиб қолмоқда. Варшава шартномаси ташкилоти ва ўзаро иқтисодий ёрдам кенгаши доирасида қардош мамлакатларнинг иқтисодий ва мудофаа қудратини янада мустаҳкамлашга, уларнинг ташқи сиёсий тадбирларини ўзаро келишиб, мувофиқлаштириб олиб боришга қаратилган бир қанча муҳим чоралар амалга оширилди.

Н. В. Подгорний Совет-Хитой муносабатлари тўғрисида гапириб, қуйидагиларни таъкидлади: совет кишилари Пекин раҳбарлари билан бутун Хитой халқини бирбиридан фарқ қиладилар. Биз Хитой халқи билан дўстликни, Хитой Халқ Республикаси билан давлатлараро муносабатларни нормаллаштиришни доим ва изчил ёқлаб чиқмоқдамиз.

Ривожланиб бораётган мамлакатлар билан ҳамкорлик Совет Иттифоқининг ташқи сиёсатида муҳим ўрин олади. Биз тинчлик учун, мустамлакачиликка қарши кураш масалалари, халқаро майдондаги бошқа актуал проблемалар юзасидан ана шу мамлакатларнинг кўпи билан муштарак позицияларда ёки бир-бирига яқин позицияларда туриб иш кўрмоқдамиз. Биз қарийб 70 та шундай давлат билан ўзаро фойдали савдо-сотиқ муносабатларини, техника алоқалари ва маориф, кадрлар тайёрлаш соҳасидаги алоқаларни амалга ошириб, ўзларининг миллий экономикаси ва маданиятини мустаҳкамлашда ва бу билан ўзларининг сиёсий мустақиллиги учун мустаҳкам негиз яратишда уларга ёрдам бермоқдамиз.

Совет Иттифоқи тинч-тотув яшаш принциплари асосида капиталистик давлатлар билан муносабат ва алоқаларни изчиллик билан қўллаб-қувватламоқда. СССРнинг кўпгина буржуа мамлакатлари билан савдо-иқтисодий алоқалари учун шу нарса характерлики, бу алоқалар тобора узоқ муддатли асосга қурилмоқда, узоқ даврни мўлжаллаб планлаштирилмоқда. Биз буни истаган капиталистик давлатлар билан тинчлик учун ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш учун, қуролланиш пойгасини тўхтатиш учун кураш масалаларида бамаслаҳат ҳаракат қилишга тайёрмиз.

Тажриба шуни исбот этадики, бундай ҳамкорлик ижобий натижаларга, айрим конкрет проблемалар, баъзан эса мураккаб проблемалар юзасидан бамаслаҳат бир қарорга олиб келиши мумкин. Масалан, Совет Иттифоқининг ва бошқа социалистик мамлакатларнинг зўр бериб қилган ҳаракати туфайли ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисидаги шартнома тузилди.

Юксак даражадаги шахсий алоқалар ташқи сиёсий фаолиятни амалга оширишда муҳим роль ўйнайди. Социалистик мамлакатлар партия ва давлат раҳбарларининг икки томонлама ва кўп томонлама учрашувлари практикадан мустаҳкам жой олди. Кейинги тўрт йил мобайнида 20 дан ортиқ капиталистик давлат ва ривожланиб бораётган давлатларнинг бошлиқлари Совет Иттифоқига расмий визит билан келиб кетишди. Кейинги йилларда давлат раҳбарлари ўртасидаги алоқаларнинг сезиларли даражада кенгайганлиги — жаҳондаги кўп мамлакатларнинг Совет Иттифоқи билан алоқа ўрнатиш ва бу алоқаларни ривожлантиришдан ғоят манфаатдор эканликларини, Совет Иттифоқининг юксак обрўси ва таъсирини тан олганликларини исбот этувчи далилларнинг биридир.

Мамлакатларнинг парламент делегацияларини бир-бирларига юбориб туриш ўзига хос характерга эгадир. Парламентлар тинчлик тақдири учун ғоят жавобгардирлар, улар уруш ва тинчлик масалалари юзасидан актларини қабул қилиш ҳуқуқига эгадирлар. Шу сабабли парламент ўртасидаги, уларнинг депутатлари ўртасидаги алоқалар ана шу туб, ҳаётий масалаларни халқларнинг хоҳиш иродасига мувофиқ, уларнинг тинчлик, дўстлик ва ҳамкорликка интилишларига мувофиқ ҳал этишга ёрдам беради.

Ўтган тўрт йил мобайнида Совет Иттифоқига 37 та парламент делегацияси келиб кетди, СССР Олий Советининг 24 та делегацияси эса чет мамлакатларга бориб келди. Қардош мамлакатлар халқ вакилларининг ўзаро визитлари бирлигимизни мустаҳкамлашга ёрдам беради, социалистик қурилиш тажрибасини ўртоқлашиш, давлат ҳокимияти органлари фаолиятининг формалари ва методлари тўғрисида фикрлашиб олиш имконини беради. Осиё, Африка ва Латин Америкасидаги мустақил давлатларнинг парламентлари билан ўрнатилган алоқалар шу мамлакатлар билан самарали ҳамкорликни кенгайтиришга хизмат қилади.

Буржуа парламентлари аъзоларининг совет воқеълиги билан, халқимизнинг тинч ижодий меҳнати билан, СССРнинг ташқи ва ички сиёсати билан бевосита танишуви нотўғри, сохта тасаввурларни бартараф этишга, бизнинг мамлакатимиз билан бўладиган муносабатларга бирмунча реалистик ёндашишга ёрдам беради.

Совет Иттифоқи ўзининг ташқи сиёсий йўлини бундан буён ҳам изчиллик билан актив ўтказа беради. Ҳозирги кескин халқаро вазият шароитида бундай қилиш айниқса зарурдир.

Вьетнамда бир неча йиллардан бери ловуллаб ёниб турган уруш алангасини АҚШ империалистлари Ҳинди-Хитойнинг бошқа мамлакатларига ҳам ёймоқдалар. Америка ва Сайгон қўшинларининг бетараф Камбоджага бостириб кирганлигини, улар Жанубий Вьетнамдаги ҳарбий тўқнашувлар миқёсини кенгайтириб юборганлиги, Лаосдаги уруш ҳаракатларида американликларнинг иштирок этаётганлиги—ана шуларнинг ҳаммаси дунёда ҳақли равишда қаҳр-ғазаб уйғотмоқда, агрессорларга берилаётган зарбаларни кучайтирмоқда. Совет Иттифоқи Вьетнам ва Ҳинди-Хитойдаги бошқа мамлакатлар халқлари томонида туриб, уларга зарур ёрдам ва мадад бермоқда.

Яқин Шарқда давом этиб келаётган хатарли вазият ҳам ҳақли равишда таҳдид туғдирмоқда. Исроил экстремистлари империалистик ҳомийларининг ва халқаро сионист доираларнинг мададига таяниб, ўзининг авантюристик йўлини давом эттирмоқда. Бироқ, Исроилнинг ҳаддидан ошган арбоблари Исроил уруш йўли билан ўз мустақиллигини таъминлашга эриша олмаслигини тушуниб оладиган пайт аллақачонлар келган.

Совет Иттифоқи, бошқа социалистик мамлакатлар Хавфсизлик кенгашининг маълум резолюциясига мувофиқ Яқин Шарқ районидаги барча халқларнинг манфаатларини кўзлаб шу райондаги можарони сиёсий бартараф этишни ёқлаб чиқмоқдалар. Биз империализм ва унинг агентураси кирдикорларига қарши курашда миллий озодлик ҳаракатининг ана шу катта отряди бўлган араб мамлакатлари ва халқларига бундан буён ҳам зарур ёрдамни бераверамиз.

Партиямиз билан давлатимиз Европа қитъасидаги вазиятга ҳам доимо зўр эътибор билан қараб келмоқдалар. Худди шу ерда Ғарбий Германия реваншчи доираларининг активлиги доимо кўриниб турибди. Лекин реваншчилик даъволари ҳеч қачон рўёбга чиқмаслиги тамомила равшан бўлиши керак. Германия Федератив Республикаси Европада таркиб топган реал аҳволга асосланиб иш кўрган тақдирдагина ГФРнинг Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар билан муносабатлари нормаллашуви мумкин.

Аҳволга бирмунча сергаклик билан, бирмунча реалистик тарзда қараётган, Германия Федератив Республикасининг келажагини милитаризм ва реванш йўли билан таъминлаш мумкин эмаслигини англай бошлаган кучлар кейинги вақтларда ГФРдаги вазиятга активроқ таъсир ўтказа бошлаганлигини биламиз. Европадаги, Европа хавфсизлиги манфаатларига ва ГФРнинг келажакдаги ривожига бирмунча сергак ва реалистик тарзда муносабатда бўлиш зарурлигини тушуниш устун бўлиб чиқади, деб умид қилгимиз келади. Кейинги вақтларда ГФР ҳукуматининг вакиллари билан бўлаётган фикрлашувларга ҳам ана шуларни ҳисобга олган ҳолда, ўзимизнинг принципиал позицияларимизга қаттиқ амал қилиб ёндошмоқдамиз.

Совет Иттифоқи, социалистик мамлакатлар Европада кескинликни юмшатишга, тинчликни мустаҳкамлашга, бутун қитъа давлатлари ўртасида фойдали ҳамкорликни йўлга қўйишга қаратилган чораларни сабот ва қатъият билан кўриб келмоқдалар. Қардош социалистик мамлакатларнинг умумевропа кенгашини чақириш тўғрисидаги ҳаммага маълум таклифлари ҳам ана шу мақсадларга хизмат қилади.

Бизнинг давлатимиз ҳақли равишда тинчлик байроқдори деб ҳисобланади. Урушни халқаро низоларни ҳал этиш воситаси эмас деб билувчи социализмдан кўра инсонпарварроқ ижтимоий тузум йўқ. Лекин зарурат туғилиб қолган тақдирда давлатимиз совет халқи ғалабаларини ҳимоя қилишга тайёр бўлиб турибди, бу хусусда ҳеч қандай хом хаёллар бўлмаслиги лозим.

Коммунистик партия билан Совет давлати қуролли кучларимизнинг жанговар қудратини оширишга куч-ғайратни ва маблағларни аямаётир. Бизнинг қуролли кучларимиз метиндек қалқондир, зарур бўлиб қолган тақдирда эса социалистик ватанимизга ҳамла қиладиган ҳар қандай тажовузкорни яксон қилувчи қилич ҳамдир. Бу қиличнинг ўткирлигига, яксон қилувчилик қувватига иккинчи жаҳон уруши йилларида ғарбдагилар ҳам, шарқдагилар ҳам ишонч ҳосил қила олдилар.

Н. В. Подгорний ўз нутқининг пировардида бундай деди:

Коммунистик партия ҳамиша бўлганидек сайловда партиясизлар билан бир блок бўлиб қатнашмоқда. Бу яхши анъана—халқ билан партия бузилмас бирлигини кўрсатувчи жуда кўп далилларнинг биридир. Меҳнаткашларнинг манфаатларига садоқат билан хизмат қилишни партия ўзининг энг улуғ мақсади ва тарихий вазифаси деб билади.

СССР Олий Советига ўтказиладиган сайлов халқнинг Коммунистик партия теварагига яқин жипслашганлигини, бутун халқ унинг ички ва ташқи сиёсатини маъқуллаётганлигини кўрсатувчи янги ёрқин намойиш бўлади, деб ишонч билдиришга ижозат бергайсиз.

Ўртоқ Н. В. Подгорнийнинг нутқи зўр эътибор билан тингланди ва қарсаклар билан бўлиниб турди.

(ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИГА ВИЗИТ

Ўзбекистонда меҳмон бўлиб турган АҚШ Компартиясининг миллий раиси Генри Уинстон 11 июнда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида бўлди. Бўлиб ўтган дўстона суҳбатда КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Ш. Р. Рашидов республика партия ташкилотининг фаолияти тўғрисида, Ўзбекистоннинг экономикаси ва маданиятини ривожлантиришда эришилган муваффақиятлар ҳақида меҳмонга гапириб берди.

Суҳбатда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. Г. Ломоносов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретарлари И. Г. Анисимкин, Н. М. Матчонов, Р. Н. Нишонов ўртоқлар қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

Тошкент трактор заводи коллективи ўзаро социалистик мусобақани қизитиб юбориб, беш йиллик планини муддатидан олдин бажариш ниятида меҳнат қилмоқда. Суратларда (чапда) бош мастер А. Абдуллаев, (ўнгда) конвейердан чиққан тракторлар завод ҳовлисида.

А. Тўраев фотолари.

САЛОМАТЛИК ПОСБОНИ

«Бўлиб ўтган бир воқеа менинг қўлимга қалам тутқазди... Бизнинг оиламизда 1967 йилда жажжи қизчам Танюша туғилди. Қувончимизнинг чеки йўқ эди.

Туғруқхонадан қайтган куним бўлса керак, эшик тақиллади. Бўсағада бир даста гул кўтариб ишхонамизнинг раҳбари турар эди. «Қизим, сени фарзанд билан табриклайман!» —деди у.

Саттор Исаевич ўша куни оиламизнинг меҳмони бўлди. Эрим Леонид ҳам у кишининг келганидан, айтган самимий гапларидан ғоятда хурсанд бўлди... Шу-шу Саттор Исаевич оиламиз отахони бўлиб қолди.

Билмадим, бундай воқеалар кимга қандай таъсир қилади. Лекин мен бу кишининг эътиборига, қалбига, ғамхўрлигига қойил қолдим. Салом билан Д. А. Арбузова».

Яқинда йўлимиз республика санитария авиацияси станциясига тушиб қолди. Хаёлимга Дмитрия Анастасьевнанинг мактуби келди. Уни излаб топишга қарор қилдим. Дмитрия ёшгина, озғингина, камсухан жувон экан. Унинг ёши йигирма беш-ўттизлар атрофида. Гап яна у ёзган мактуб устида кетди.

— Биласизми,— дер эди ҳаяжонланиб Дмитрия,— Саттор Исаевични станция ходимлари севадилар ва ҳурмат қиладилар. У халқ саломатлиги йўлида қирк йилдан ортиқ хизмат қилиб келмоқда.

Саттор Исаевич Умаров 1910 йилда Тошкентда туғилган. Янгича мактабда таҳсил кўрган. Медицина институтини битирган. Фин уруши, Улуғ Ватан урушининг иштирокчиси. Минг бир ўлимдан қолиб, минг бир жонни ажалдан сақлаб қолган. Ўқ ёмғири остида партия сафига кирган. Машҳур совет саркардалари Чуйков, Фирсов, Захарченколар билан биргаликда жанг қилган. Бир неча жанговар орден ва медаллар билан тақдирланган.

— Урушда ҳарбий врачнинг қисмати унча енгил бўлмайди, —дейди Саттор ака,—мен Улуғ Ватан урушининг дастлабки кунидан сўнгги кунигача бўлдим. Полк врачи, сўнг бош врачи, госпиталь бошлиғи, эвакуация пунктининг раҳбари бўлиб хизмат қилдим. Смоленск, Калуга, Москва, Серпухово, Одесса, Днепропетровск шаҳарлари учун бўлган жангларда иштирок этдим. Польша ерларини фашистлардан озод қилдик. Берлин операциясида қатнашдим. Ғалаба кунини ана шу шаҳарда хирург дўстларим Носир Шоматов, Вали Шомирзаевлар билан байрам қилдик.

ТЎЙХАТ ЎРНИДА

...САТТОР АКА 1945 йилнинг декабридагина қадрдон Тошкентига қайтди. Сўнгра у Самарқанд ҳарбий госпиталининг бошлиғи бўлиб хизмат қилди. Кейинчалик пойтахтдаги қатор шифохоналарда бош врачлик вазифасини ўтади. Ўн йилга яқин эса марказий касалхонага раҳбарлик қилди. Ҳозир эса республика санитария авиацияси станциясини бошқариб келмоқда.

Саттор ака бадиий адабиётларни севиб ўқийди. Ҳатто у ёзиш-чизиш, ижод қилишга ҳам вақт топади.

— Мен, — дейди у, — ишдан бўш вақтларимда қалам тебратиш билан ҳам шуғулланаман. «Узоқ умр», «Жон борми?», «Ҳиндистонда уч ҳафта», «Африка таассуротлари», «Европа таассуротлари» ва бошқа рисолаларим газета ва журналларда босилиб чиқди. Мен ёшлигимдан мухбирлик касбига қизиқар эдим. 1928 йилларда «Шарқ ҳақиқати» газетасига «Ўртанган» таҳаллуси билан материаллар ёзиб турардим. Фельетонларим, хабарларим, лавҳаларим босилиб турарди.

...Телефон жиринглаб қолди. «Қарши шаҳридан хабар қилишяпти. Ёрдам зарур эмиш!» деди телефонни кўтарган ҳамшира.

— Профессор Рауф Абдуллаевичга ва Шокир Алимовичга телефон қилинг. Ҳозир учишади. Самолёт уларни кутяпти,— деди бошлиқ.

Тез ёрдам санитария авиацияси станциясида бир кунда бундай қўнғироқлар жуда кўп бўлади. Республикамизнинг турли еридан бу ердаги шифокорлар ёрдамига муҳтож одамлар хабар қилишади. Кунни кун, тунни тун демай, ёзда ҳам, қишда ҳам, ёмғир ёғаётганда, қор бўралаётганда ҳам улар ёрдамга ошиқадилар. «ЯК», «АН» самолётлари, «МИ» вертолетлари ҳар доим парвозда. 50 га яқин қўли гул шифокорлар, юздан ошиқ ўрта малакали медицина ходимлари ҳамиша хизматга ҳозиру-нозир.

— Биз йилда уч мингдан ошиқ кишига ёрдам кўрсатамиз. Ундан ташқари Бухоро Томдисида, Қорақалпоғистоннинг Мўйноғида, Жиззах шаҳрида филиалларимиз бор. Ҳамма шифокорларимиз инсонларга яхшилик қилайлик деювчи олижаноб кишилардир,— дейди хирург, доцент Лев Григорьевич Хачнев. У А. Мирних, М. Хромова, В. Гребнев, И. Кравцов каби учувчилар, А. Раҳимжонов, М. Қориев, И. Эшонхонов, Э. Ҳодиев, М. Комилов, А. Ким, Т. Сопиов сингари ўнлаб саломатлик посбонларининг номларини ҳурмат билан тилга олади.

Ҳа, инсонга яхшилик қилишни ўзларининг бахти деб билган ажойиб, меҳридарё оқ халатли кишиларимиз орасида Саттор Исаевич Умаров ҳам бор. Куни кеча у бир телеграмма олди. «Ҳурматли доктор, сизни туғилган кунингизга 60 йил тўлиши билан чин қалбдан қутлайман. Узоқ умр, бахт-саодат, саховатли ишларингизда ривож тилайман. Минглаб кишиларни ажал чангалидан олиб қолган шифокорлик касбингизга, сон-саноқсиз одамлар олқишига сазовор бўлган саҳий қалбингизга таҳсин! Собиқ пациентингиз А. Мажидов»— дейилибди унда. Саттор ака телеграммани ўқиди-ю, юраги алланечук ҳаприқиб кетди...

Саттор ака соғлиқни сақлаш органларида узоқ ва самарали меҳнатлари учун унга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган врач» унвони берилган ва «СССР соғлиқни сақлаш аълочиси» значоги билан тақдирланган.

Ҳурматли юбеляримизга сиҳат-саломатлик, узоқ умр тилаймиз.

Р. УМАРОВ.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

БОЛГАРИЯ МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

СОФИЯ, 9 июнь. (ТАСС). Болгария Халқ Республикасининг Министрлар Совети Ўзаро иқтисодий ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар ҳукумат бошлиқларининг иштироки билан ўзаро иқтисодий ёрдам Кенгашининг 12—14 майда Варшавада бўлиб ўтган XXIV сессиясининг тавсияларини ахборотни тинглади.

БТА агентлиги хабарида айтилишича, Министрлар Совети Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Министрлар Советининг раиси Т. Живков бошчилик қилган Болгария делегациясининг фаолиятини маъқуллади.

Болгария Халқ Республикаси ҳукуматининг мажлисида, Ўзаро иқтисодий ёрдам Кенгаши XXIV сессиясининг хулосалари ва қарорлари кўп томонлама ҳамкорликни ривожлантирмоқ учун ҳамда Ўзаро иқтисодий ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг социалистик иқтисодий интеграция комплекс программасини амалга оширишга мўлжалланган тайёргарлик ишларини давом эттирмоқ учун катта аҳамиятга эга бўлади, деган фикр айтилди.

Министрлар Совети XXIV Сессиясининг тавсияларини маъқуллади ва шу тавсияларга мувофиқ конкрет тадбирларни белгилади.

ПРАГА КОММУНИСТЛАРИНИНГ АКТИВ ЙИҒИЛИШИ

ПРАГА, 9 июнь. (ТАСС). Прагада Чехословакия Коммунистик партияси пойтахт бошланғич ташкилотлари партия активининг йиғилиши бўлди. Йиғилишда қатнашган 2500 дан ортиқ киши ўз ташкилотларининг яқин давр ичидаги вазифаларини муҳокама қилди.

Актив йиғилишида Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, ЧКП Прага шаҳар комитетининг биринчи секретари А. Капек доклад қилди. У партия билетларини айирбошлаш ва бу кампаниянинг дастлабки натижалари хусусида коммунистлар билан суҳбат қандай бораётганлиги тўғрисида сўзлаб берди, партия ташкилотининг ишларини кучайтириш соҳасида шаҳар партия ташкилотининг вазифаларига тўхталиб ўтди.

Актив йиғилишининг қатнашчилари Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети Президиумига ва ЧКП Марказий Комитетининг чех областларидаги партия ишига раҳбарлик қилувчи бюросига мактуб қабул қилдилар.

ЯНГИ КОРХОНА ҚУРИЛМОҚДА

ПРАГА, 9 июнь. (ТАСС). Чехиянинг Сазава шаҳрида ойна ишлаб чиқарадиган янги замонавий «Кавалиер» заводи тез суръатлар билан қурилмоқда.

Келгуси йилда бу заводда қуйма ва прессланган ойна, шунингдек бутилкалар ишлаб чиқарадиган автомат линиялар монтаж қилиниб бўлади. Завод 1972 йилда тўла қувват билан ишлай бошлайди.

Чехословакиянинг машҳур шиша буюмларига талаб бутун дунёда муттасил кўпайиб бораётганлиги шиша саноатининг янги корхоналарини қуриш эҳтиёжини туғдирди. Республикада ишлаб чиқарилаётган янги шиша буюмларнинг 60 проценти чет мамлакатларга чиқариб сотилмоқда. Совет Иттифоқининг ўзигина ҳар йили Чехословакиядан 70 миллион крондан кўпроқ пулга шиша маҳсулот сотиб олмоқда.

СОВЕТ ҚИЗИЛ КРЕСТИНИНГ ТОРТИҒИ

БАМАКО, 9 июнь. (ТАСС). Малидаги совет элчихонасининг вакили Г. Д. Соколов СССР Қизил Крест ва Қизил Яримой жамиятлари союзи полиомиелитга қарши эмлаш учун тортиқ қилиб юборган юз минг доза вакцинани кеча бу ерда Мали Қизил Крест комитетига топширди.

Мали Қизил Крест комитетининг раиси, Мали олий судининг раиси Ассан Дей тортиқни қабул қилиб олиб, бу қимматли совға учун Совет Иттифоқи халқига, ҳукуматига ва Совет Қизил Крест комитетига чин кўнгилдан ташаккур изҳор қилди.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ ҲАҚИДА ФИЛЬМ

БРАЗЗАВИЛЬ, 9 июнь. (ТАСС). Конго Халқ Республикаси пойтахтининг телевидениеси Конго кинематографчиларининг «СССР—Ленин мамлакати» деган кинофильмини кўрсатди. В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига тайёргарлик кунларида конголик операторлар томонидан Совет Иттифоқида суратга олинган бу мароқли ҳужжатли фильм Москва ва Ленинграднинг Ленин номи билан алоқадор жойлари тўғрисида, шунингдек Советлар мамлакатининг ҳозирги куни, Москва, Ленинград ва Ереван шаҳарларининг ҳаёти тўғрисида ҳикоя қилади. Фильм текстини Конго меҳнат партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Клод-Эрнест Ндалла ёзиб берган.

КАНАЛ ЗОНАСИДАГИ ЖАНГЛАР

ҚОҲИРА, июнь (ТАСС). Исроилнинг қирувчи-бомбардимончи «Фантом» самолётларидан 24 таси маҳаллий вақт билан эрталаб соат 9 дан то соат 12—40 минутга қадар группа-группа бўлиб келиб Сувайш каналининг марказий секторидаги Миср позицияларига ҳужум қилди.

Бирлашган Араб Республикаси қуролли кучлари қўмондонлиги томонидан МЕН агентлиги томонидан шу тўғрида эълон қилинган баёнотида яна уқдириб айтиладики, Исроилнинг осмон қароқчилари ўз вазифаларини бажаришга муваффақ бўлолмадилар, чунки ҳар сафар уларни Миср ҳаво ҳужумидан мудофаа қисмлари шиддатли ўт очиб кутиб олди. Каналнинг ғарбий соҳилидаги Ал-Қантара ва Ал-Фирдон шаҳарлари районида жойлашган Миср қуролли кучлари дейилади, Бирлашган Араб Республикаси қуролли кучлари қўмондонлигининг баёнотида, каналнинг нариги соҳилида турган Исроил бронетанк бўлинмаларини шу воқеадан олдин қаттиқ тўпга тутган эди. Отилган тўп снарядлари Исроил танкларига ва бронетранспортерларига, шунингдек душманнинг солдат ва офицерларига бошпана бўлиб турган жойларга тўппа-тўғри бориб текканлиги қайд қилинди.

МАРОКАШ порти Сафидан яқинда Марказий Америка томон «РА-2» папирус қайиғи йўлга чиқди. 8 кишидан иборат экипажга машҳур норвег сайёҳи Тур Хейердал бошчилик қилмоқда. Бу галги экспедиция Атлантика океанини кесиб ўтиш учун «РА-1» қайиғида ўтган йили амалга оширилган уринишнинг такроридир. Суратда: «РА-2» қайиғи Атлантика океанида.

Прессенсбильд—ТАСС фотоси.

СОВЕТ ФУТБОЛЧИЛАРИ ЧОРАК ФИНАЛДА

Совет Иттифоқи терма командаси группа турниридаги учинчи ўйинда сальвадорликларни 2:0 ҳисобида мағлубиятга учратди. Иккала тўпни танаффусдан кейин Анатолий Бишовец киритди. Бу ғалаба совет футболчиларини жаҳоннинг энг кучли саккиз командаси сафига олиб чиқди. СССР командаси 2 ўйинни ютиб, 1 ўйинда дуранг қилди ва 5 очко олди. Ватандошларимиз «Олтин маъбуда» учун курашни давом эттириш ҳуқуқини қўлга киритдилар.

10 июнь куни яна учта ўйин бўлди. Швеция терма командаси Уругвай футболчиларини 1:0 ҳисобида енгди.

Бразилия—Румыния ўйини 3:2 ҳисобида Жанубий америкаликлар фойдасига ҳал бўлди. 2 марта Пеле ва 1 марта Жаирзиньо тўп киритди. Бразилия командаси группа турниридаги учала ўйинни ғалаба билан якунлаб, учинчи группада биринчи ўринни эгаллади. Энди бразилияликлар тўртинчи группада иккинчи ўринни олган Перу командаси билан чорак финалда учрашадилар. Перуликлар сўнгги ўйинда Германия Федератив Республикаси командасидан 1:3 ҳисобида енгилдилар. Немис футболчилари бразилияликлар сингари учта ўйинда биттa ҳам очко йўқотмадилар. Бунинг устига ГФР командаси ҳужумчилари тўрттала группа вакиллари ичида энг кўп тўп киритдилар (10 та). Шундан 7 таси Мюллер ҳисобида. Бу команда «ўз майдони»да — Леон шаҳрида учинчи группада иккинчи ўринни олган командани қабул қилади.

Кеча тунда бўлган сўнгги тўрт ўйин қолган чорак финалчиларини ҳам аниқлаб берди.

Чорак финал ўйинлари 14 июнда бўлади.

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

«ОЛТИН» КИТ

ЯҚИНДА «Юрий Долгорукий» флотилиясининг кит овловчилари навбатдаги ўлжани қўлга туширишиб, унинг қорнини ёришаётганда кутилмаган воқеага дуч келишди. Китнинг ошқозонидан уч бўлак сарғиш модда — амбра чиқди. Денгизчилар уни тортиб кўришди: 20 килограммдан ортиқ!

Амбра парфюмерия саноатида энг қиммат баҳо хомашёлардан бўлиб, хушбўй ҳид таратади. Халқаро бозорда амбранинг бир грамми бир грамм соф олтин қиймати билан баҳоланади. Бошқача қилиб айтганда бу кит оддий китлардан бўлмай балки «олтин» кит бўлиб чиқди.

●

БИР ГРАММИ 1400 СЎМ

ФРУНЗЕДАГИ зоология комбинати мамлакатда илон заҳарини «соғиб оладиган» ягона комбинат ҳисобланади. Ҳар йилнинг баҳорида ва ёзида овчилар 15 мингга яқин қора илон, 3,5 мингдан ортиқ гюрза ва кобра тутишиб, комбинатга топширишади.

«Илонлар фермасининг» янги аъзоларидан ҳар йили ўртача 1300 грамм заҳар олинади. Маълумки, илон заҳари фармацевтика саноатида энг қимматбаҳо ашё ҳисобланади. Гюрзанинг бир грамм заҳарини олиш учун (заҳар ҳар ойда бир мартадан олинади) 100-125 илонни «соғиш» керак. Шунинг учун ҳам илон заҳари жуда қиммат туради. Унинг бир грамми ўртача 1400 сўм миқдорида белгиланади.

●

УЧ ЎЛИМДАН ҚОЛДИ

46 ёшли швециялик Оке Маттссон уч марта елканли қайиқда Атлантик океанни сузиб ўтишга уриниб кўрди. Уччала ҳаракати ҳам зое кетди. Биринчи сафарги саёҳатида суви тамом бўлиб қолди ва озиқ-овқати етишмаслиги туфайли сал бўлмаса ҳалок бўла ёзди. Иккинчи сафар — 1968 йилда Гренландия районида денгизчилар уни чала ўлик ҳолда топиб олишди. Учинчи саёҳат эса ҳаммасидан ҳам даҳшатли бўлди.

Маттссон 8 майда ўзининг «Метнифик Мидгет» қайиғида Бразилиянинг «Форталез» портидан саёҳатга чиқиб, уч кундан кейин кучли тўлқинга дуч келди ва тўлқин уни кемадан улоқтириб ташлади. Автомат бошқарув билан жиҳозланган қайиқ ўз йўлида ғарб томон кетаберди ва кўп ўтмай кўздан йўқолди. Оке Маттссон океанда ёлғиз ўзи қолди.

Фалокат устига фалокат деганларидек, Маттссон яқинида акулалар пайдо бўлди, бироқ улар негадир узоқ вақтгача унга ҳужум қилишмади. Уч кундан кейин бразилиялик балиқчи Окени океанда топиб олди.

— Қайиқда океанни сузиб ўтиш ҳақидаги қароримдан бутқул қайтдим, — деди Оке Маттссон журналистларга Стокгольм аэродромида. — Энди мен учун швед-лар территориясидаги сув кенгликлари ҳам етиб ортади...

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

18.25 — **Кўрсатувлар программаси.** 18.30 — **Телеянгиликлар** (ўзбек ва рус тилларида).

18.55дан — **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 21.00 — **«Чўл чорлайди»** (Чўлқуварлар ҳақида кўрсатув). 22.15 — **Халқ контроли экрани** (рус тилида). 22.40 — **«Сирли монах»** (Бадиий фильм).

МОСКВА КУРСАТАДИ

23.30 — **«Вақт» информацион программаси.** 24.00 — **Футбол бўйича жаҳон чемпионати. ЧССР—АНГЛИЯ.** Мексикадан олиб кўрсатилади (ёзиб олинган).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ УҚУВ КУРСАТУВЛАРИ ПРОГРАММАСИ

18.00 — Сиртдан ўқиётган студентлар учун **немис тилидан 37-машғулот.** 18.30 — **Ота-оналар учун консультация** (рус тилида). 19.25 — **«Киевлик қиз»** (бадиий фильм). Биринчи серия, (ўзбек тилида).

21.00 дан — **Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

20.00 — **Қардош республикалар санъат усталарининг концерти.**

Рус тилида: 20.40 — **«Балтика депутати»** (бадиий фильм). 22.30 — **Фильм-концерт.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 12/VI да **Оққуш кўли,** 13/VI да **Севильл сартароши.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 12/VI да **Улимдан кучли,** 13/VI да **Шоҳ Эдип.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 12/VI да **Фарғона тонг отгунча,** 13/VI да **Паранжи сирлари,** 14/VI да **Қайнона.**

КИНО

12, 13 ИЮНДА ҚИШКИ БИНОДА

Сайха — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН», НАВОИЙ номли, «ВОСТОК», «ДРУЖБА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Танарацуки қизлари (кундуз соат 2 ярим 4, кеч 6 да), **Тунги бўса** (кундуз ва кечқурун) — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ».

Муҳаббатнома (эрталаб соат 11 яримда), **Ҳалоскорлик** (2 серия, кундуз соат 2,5 ва кеч 8 да) — «МОСКВА».

Севги ва кўз ёши — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

ЕЗГИ БИНОДА

Майли гапираверишсин — ТЕЛЬМАН номли.

«БАҲОР» КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

13 ИЮНДА

ҚИРҒИЗИСТОНДА БУЛИБ УТГАН УЗБЕКИСТОН АДАБИЕТИ ВА САНЪАТИ ДЕКАДАСИНИНГ ҚАТНАШЧИСИ

ХОРАЗМ «ЛАЗГИ» АНСАМБЛИНИНГ

ҲИСОБОТ КОНЦЕРТИ

Концерт кеч соат 8 да бошланади.

Билетлар «Баҳор» концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан сотилади.

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА

13, 21, 26 ИЮНДА

СОФОКЛ

«ШОҲ ЭДИП»

Спектаклда—СССР халқ артистлари

СОРА ЭШОНТЎРАЕВА, ШУКУР БУРҲОНОВ

ва бошқалар қатнашадилар.

Томоша зали спектакль вақтида совуқ ҳаво билан таъминланади, ҳарорат 18-20 даража бўлади.

Спектакллар кеч соат 8 да бошланади.

САВДО УСКУНАЛАРИ ВА ЖИҲОЗЛАРИНИ ТАЙЁРЛАШ ҲАМДА ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ЮЗАСИДАН БУТУНИТТИФОҚ

КОНКУРСИ ШАРТЛАРИ

КОНКУРСДАН МАҚСАД: мутахассислар ва амалий савдо ҳамда умумий овқатланиш муассасалари ходимларининг фикрини янги жиҳозлар, ускуналар, кафе ва ресторанлар учун мебеллар, савдо аравачалари ва киоскалар, оддий мосламалар, механизм ва жиҳозлар тайёрлашга жалб қилишдан тортиб савдо ходимлари иш шароити ва самарадорлигини яхшилаш, харидорларга хизмат кўрсатиш маданиятини ошириш, магазин, омбор, умумий овқатланиш муассасалари таъминоти учун сарфланадиган маблағни камайтириб, бу муассасаларда технология процессини тезлаштиришни таъминлашдан иборат.

Шунингдек ускуна ва механизм мосламаларнинг оммавий ишлаб чиқарилишини бундан буён такомиллаштириш озиқ-овқат магазинларини универсал моллар ассортименти билан таъминлаб, сабзавот магазинларини ўзига-ўзи хизмат кўрсатишга ўтказиш, озиқ-овқат билан савдо қилмайдиган магазинларни прогрессив методлар билан савдо қилишга ўтказиш, умумий овқатланиш муассасаларини прогрессив ишлашга кўчириш, ускуна ва мосламаларнинг анча қулай, намунасини топиш, рационализаторлар ва ихтирочилар томонидан ишлаб чиқилган ускуналарни такомиллаштириш конкурсда кўзда тутилади.

Савдо ускуналари ва жиҳозларини тайёрлаш ҳамда такомиллаштириш юзасидан

БУТУНИТТИФОҚ КОНКУРСИ 1970 ЙИЛНИНГ 1 ИЮЛИГА ҚАДАР УТКАЗИЛАДИ

Конкурсда саноат корхоналари, савдо, умумий овқатланиш, лойиха, илмий текшириш ва бошқа ташкилотларнинг авторлар коллективи, шунингдек айрим кишилар иштирок этишлари мумкин.

Конкурсга юборилган савдо ускунаси ёки жиҳозлари намунаси ниҳоят бежирим, технологик ва фойдаланиш жиҳатдан қулай, ихчам бўлиши, унча қиммат бўлмаган материаллардан тайёрланиши, шундай буюмлар олдида устун бўлиши, ҳозир оммавий равишда ишлаб чиқарилаётган ёки озроқ ишлаб чиқарилаётган мосламалардан яхшироқ бўлиб, савдо технологик талаблари ва санитария-гигиена нормаларига жавоб бериши лозим. Нон савдоси учун тайёрланган мослама, картошка, сабзавот ва мева билан савдо қилиш учун тайёрланган мосламалар маҳсулотнинг базадаги оғирлигини, транспортга юклаш ва сотишдаги процессларни ҳисобга олиши лозим. Киоска, савдо аравачалари, жиҳозлар ўзимиздаги буюмлар ва маҳсулотлардан тайёрланиши кўзда тутилиши керак.

Конкурсга фақат тайёр буюмлар, комплекс схема мосламалар эса тайёрланган деталь ва намуналар асосига юборилади. Конкурсга юборилган намуналарнинг чертёжлари ёки умумий кўринишдаги эскизлари, алоҳида конструкция узеллари эса тушунтириш хати ҳамда асосланган ҳисоблар билан юборилиши керак.

Намуналар ва улар учун зарур бўладиган ҳужжатларни «Союзинвентарь» конторасининг Намойишлар залига 1970 йилнинг 1 июлидан кечикмай етиб боришини ҳисобга олган ҳолда жўнатиш лозим:

Темир йўл транспорти билан юборилганда — Москва станцияси, истаган товар бўлимига;

Почта билан юборилганда ёки автотранспорт билан келтирилганда: Москва шаҳар, Вернадский проспекти, 33 уй.

Конкурс натижаси 1 июлдан 10 июлгача Москва шаҳрида чиқарилади.

Янги, такомиллашган савдо ускуналари ва жиҳозларини тайёрлаш учун қуйидаги миқдорда мукофот белгиланади.

Ҳар бири 500 сўмлик 5 та биринчи даражали диплом;

Ҳар бири 300 сўмлик пул билан 13 та иккинчи даражали диплом;

Ҳар бири 100 сўмлик 30 та учинчи даражали диплом;

Ҳар бири 50 сўмлик мукофот билан 12 фахрий ёрлиқ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — орган Ташкентского обкома КП Узбекистана, областного Совета депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор—336495, Редактор ўринбосарлари — В35885. В37916 Масъул секретарь — В34808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — В31936, Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — В33786. Партия турмуши, Ахборот ва спорт бўлимлари — В35811, Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — В39050, Совет қурилиши, маиший хизмат ва шаҳар хўжалиги бўлими — В38761, Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — В34048, Эълонлар бўлими — В38142, коммутатор — В30249 дан В30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Г. 1665 ИНДЕКС — 64697. Р. 02601